

Göteborgs Stad

Kretslopp och vatten

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2015-10-14

Diarienummer 0007/15

Ekonomi och kanslistaben, Strategiska samordningsstaben

Hans Clausen, Annika Malm,

Telefon 031-368 27 39, 031-368 71 27

E-post: hans.clausen@kretsloppochvatten.goteborg.se
annika.malm@kretsloppochvatten.goteborg.se

Budget 2016 och flerårsplaner 2017-2018

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden godkänner förvaltningens förslag till budget och investeringsplan för 2016, samt förslag till flerårsplan 2017-2018.
2. Förvaltningens tjänsteutlåtande med bilaga översänds till Göteborgs kommunstyrelse.
3. Förvaltningschefen uppdras att leda genomförandet av budget 2016 i enlighet med upprättat tjänsteutlåtande.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Kretslopp och vatten lämnar ett förslag till Budget 2016 med flerårsplan 2017 och 2018 i enlighet med det inriktningsdokument som tidigare beslutats av Kretslopp och vattennämnden.

Förslag till budget 2016 med flerårsplan 2017 och 2018 har redovisats för personalorganisationerna per 2015-09-24 och därefter varit föremål för samråd 2015-10-14.

Kretslopp och vatten

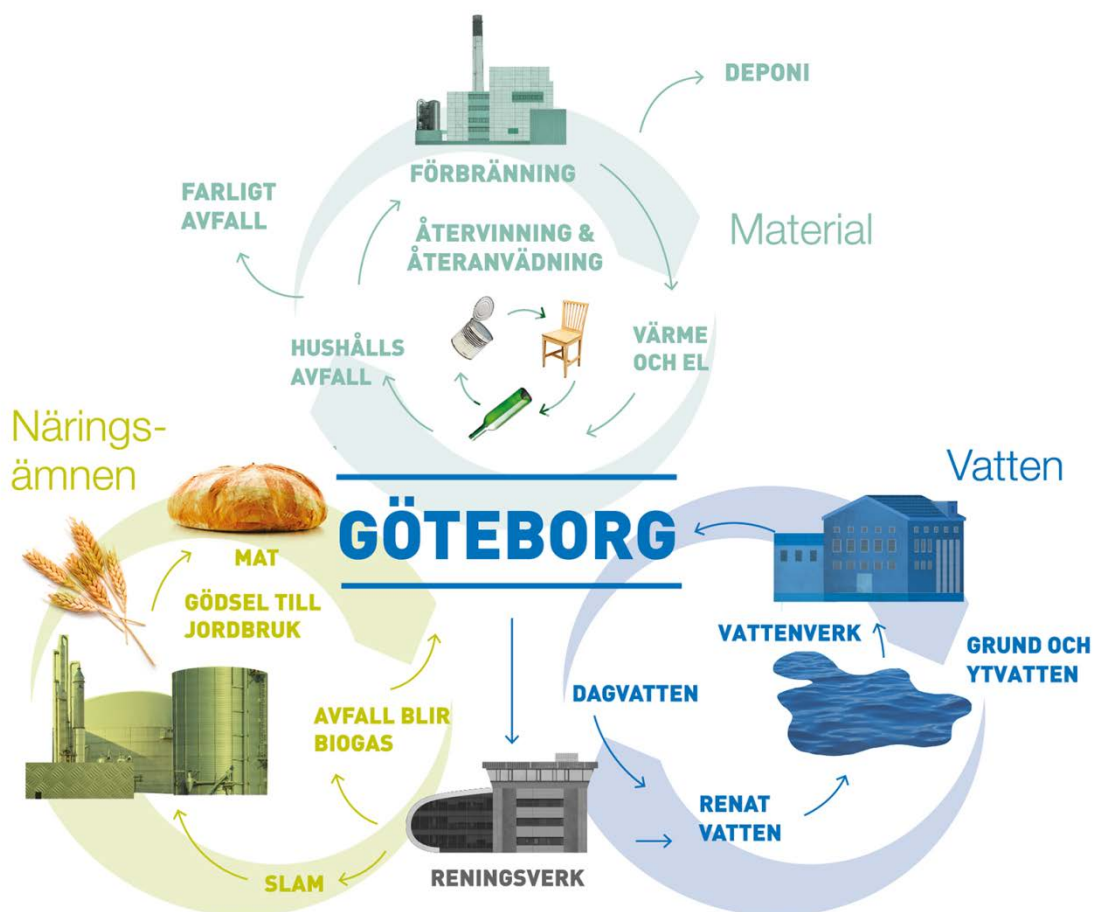
Henrik Kant
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga 1. Budget 2016 med flerårsplan 2017 och 2018.

Budget 2016 Facknämnder

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Förutsättningar	5
2.1 Styrning och ledning.....	5
2.1.1 Uppdrag och inriktning.....	5
2.1.2 Verksamhetsområde.....	5
2.1.3 Vision och strategier.....	6
2.2 Personal.....	6
2.3 Ekonomi.....	7
2.4 Sammanfattande omvärldsanalys.....	7
3 Mål och uppdrag	9
3.1 Nämndens prioriterade områden.....	9
3.2 Stadens mål och uppdrag samt nämndens inriktningar.....	9
3.2.1 Jämlikhet.....	9
3.2.2 Mänskliga rättigheter.....	9
3.2.3 Jämställdhet.....	10
3.2.4 Demokrati.....	10
3.2.5 Miljö och klimat.....	10
3.2.6 Trafik.....	12
3.2.7 Arbetsmarknad och vuxenutbildning.....	12
3.2.8 Näringsliv.....	13
3.2.9 Turism och evenemang.....	13
3.2.10 Personal.....	13
3.2.11 Upphandling.....	14
3.3 Grunduppdrag (kärnverksamhet).....	14
3.3.1 Förvaltningsgemensamt.....	14
3.3.2 Kunder/Brukare.....	15
3.3.3 Verksamhet/Processer.....	18
3.4 Personal/Medarbetare.....	27
3.5 Ekonomi/Ägare.....	29
3.6 Nyckeltal/Indikatorer.....	30
4 Resursfördelning	32
4.1 Effektiv resursanvändning (förändringsfaktorn).....	32
4.2 Driftbudget.....	32
4.2.1 Förvaltningsgemensamt.....	32
4.2.2 VA-verksamheten.....	35
4.2.3 Avfallsverksamheten.....	38

4.2.4	Återbruksverksamheten	41
4.3	Planerad underhållsbudget.....	43
4.4	Risk- och osäkerhetsbedömning	43
4.4.1	VA-verksamheten.....	43
4.4.2	Avfallsverksamheten.....	44
4.4.3	Återbruksverksamheten	45
4.5	Investeringsbudget.....	45
4.5.1	Större investeringar.....	46
5	Flerårsplan 2016-2017.....	49
5.1	Drift	49
5.1.1	Förvaltningsgemensamt	49
5.1.2	VA-verksamheten.....	50
5.1.3	Avfallsverksamheten.....	52
5.1.4	Återbruksverksamheten	53
5.2	Planerat underhåll	54
5.3	Investeringar	55
5.4	Eget kapital	56

Bilagor

Bilaga 1: Inriktningsdokument Kretslopp och vattennämnden

1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och är tänkt att styra stadens utveckling. Göteborgarnas behov ska vara vägledande. Viktigt är också att medarbetarna i Göteborgs Stad får möjlighet att engagera sig och vara delaktiga i verksamhetens utveckling.

Budgeten lyfter fram de mål och uppdrag som är särskilt prioriterade. Övrigt ska utföras som tidigare, enligt gällande lagstiftning och övriga styrdokument. Lagstiftning och ekonomiska ramar står över mål, riktlinjer, planer, program och policys, som ska ses som stödjande dokument.

Från kommunfullmäktiges budget till lokalt budgetdokument

Det är nämndens ansvar att göra verklighet av budgetens inriktningar och prioriterade mål. Varje enskild nämnd ska värdera sin egen roll i arbetet med att nå intentionerna i budgeten.

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget har nämnden tagit ett beslut om ett mål- och inriktningsdokument för kommande år. Där värderas innebörden av kommunfullmäktiges inriktningar och prioriteringar i förhållande till den egna nämndens unika nuläge. Därmed blir de viktigaste målen och inriktningarna konkreta, förtydligade och preciserade. Mål- och inriktningsdokumentet har sedan legat till grund för framtagandet av denna budgethandling. Förvaltningen föreslår konkretiseringar och anpassningar av målen efter förvaltningens situation. Budgeten anger de strategiska vägval som behövs för att i större utsträckning nå målen.

När nämnden tagit beslut om budget, tar förvaltningen hand om mål och uppdrag och arbetar in dem i verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna innehåller mer detaljerade beskrivningar av hur verksamheterna konkret ska arbeta för att nå målen.

Nämndens vision "Vi gör det lätt att leva hållbart" utgår ifrån vårt reglemente samt från stadens kommunikationsstrategi med huvudbudskapet för stadens kommunikation "Hållbar stad - Öppen för världen".

2 Förutsättningar

2.1 Styrning och ledning

2.1.1 Uppdrag och inriktning

Nämndens ändamål är att bidra till att skapa ett kretsloppssamhälle. Nämnden ska tillgodose brukare och kunders behov av en säker, effektiv och miljömässig vattenförsörjning och avloppshantering samt verka för en god resurshushållning. Nämnden ska också tillgodose invånarnas behov av att på ett effektivt och miljömässigt sätt få sitt hushållsavfall omhändertaget, återanvänt, återvunnet eller bortskaffat.

Nämnden ska utföra sitt uppdrag med en helhetssyn på samhällets, regionens och Göteborgs VA- och avfallshanteringsbehov i nära samarbete med statliga, regionala och kommunala aktörer samt övriga intressenter. Nämnden ska också svara för övergripande information och rådgivning i VA- och avfallsfrågor i syfte att utveckla brukarnas beteende och förhållningssätt.

Nämnden ska svara för den långsiktiga planeringen av kommunens insatser inom vatten-, avlopps- och avfallsområdet.

Inriktningsdokumentet återfinns i bilaga 1.

2.1.2 Verksamhetsområde

Kretslopp och vattens verksamhet omfattar de tre verksamhetsområdena VA, avfall och återbruk och ska svara för kommunens insatser inom vatten-, avlopps- och avfallsområdet.

En stor del av förvaltningens VA-verksamhet utgörs av driftverksamhet. Förvaltningen försörjer strax under 600 000 invånare och näringsliv i Göteborg med omnejd med ca 47 Mm³ dricksvatten och avleder avlopp för ungefär lika många. Vatten- och avloppsanläggningarna för denna verksamhet omfattar ett antal råvattenanläggningar (råvattenintag, råvattenpumpstationer, råvattentunnlar), två vattenverk (Alelyckan och Lackarebäck), cirka 175 mil dricksvattennät, cirka 250 mil avloppsnät, cirka 300 pumpstationer (vatten respektive avlopp) och 13 dricksvattenreservoarer. Anläggningarnas uppskattade värde på över 25 000 Mkr, tillsammans med konsekvenserna för Göteborg och göteborgaren vid större driftstörningar, medför att det är nödvändigt med både en driftberedskap och en långsiktig planering och utveckling för underhållsåtgärder av förnyelsekaraktär, investeringar i ny teknik och för ökad kapacitet samt anpassningar till framtida klimatförändringar.

Avfallsverksamheten på förvaltningen utgörs till stor del av beställarverksamhet av insamlings- och behandlingsentreprenader. Från totalt nio entreprenader med över 70 000 hämtställen samlas över 130 000 ton matavfall samt rest- och blandat avfall in. Matavfallet behandlas genom rötning som ger biogas och biogödsel och det brännbara avfallet ger fjärrvärme och el, genom det regionala bolaget Renova AB. Förvaltningen driver, i egen regi och tilldelat, fem återvinningscentraler med cirka 270 000 årliga besök och samlar dessutom in hushållens farliga avfall genom bland annat miljöstationer och Farligt avfall-bilen. Stora mängder grovavfall samlas in både fastighetsnära och via återvinningscentralerna. Dessutom tar förvaltningen hand om slam från enskilda avlopp. Viktiga delar inom avfallsverksamheten är också ett långsiktigt planerings- och utvecklingsarbete samt ett beteendepåverkande arbete för ökad resurshushållning.

Förvaltningen driver också Återbruket på Kretsloppsparken vid Alelyckan där mottaget begagnat byggmaterial säljs och får nytt liv.

Förvaltningen bedriver verksamheten på flera geografiska platser i staden.

2.1.3 Vision och strategier

Förvaltningen har utarbetat en strategikarta som ett av de strategiska styrdokument som ska vara vägledande för förvaltningens verksamhet. Strategikartan beskriver vision, mål och framgångsfaktorer utifrån de politiska beslut som styr verksamheten samt vårt förhållningssätt. Visionen "Vi gör det lätt att leva hållbart" utgår från vårt reglemente och stadens huvudbudskap "Hållbar stad - Öppen för världen". Målen är utformade så att de alla pekar mot målet om god service och trygghet för våra brukare och miljön. Målen är de redan beslutade målen i våra strategiska måldokument: Åtgärdsplan vatten, Åtgärdsplan avloppsavledning, den regionala vattenförsörjningsplanen och den regionala avfallsplanen, A2020. I förvaltningens riskanalys som genomfördes 2014 identifierades följande framgångsfaktorer: nöjda kunder, effektiva kärnprocesser, ekonomi i balans och attraktiv arbetsplats. Vi utgår från stadens förhållningssätt när vi utför vårt uppdrag.

2.2 Personal

För att klara framtida utmaningar är en avgörande faktor att rekrytera och behålla rätt kompetens. Ökat planerat underhåll av verksamhetens anläggningar, hantering av större investeringsprojekt med mycket höga investeringsvolymerna samt deltagande i stadens utvecklingsarbete kring klimatanpassning, resurshushållning och hållbarhet kräver fortsatt rekrytering av kompetenta personalresurser. Möjligheter till rekrytering påverkas av de stora infrastruktursatsningarna i Göteborg i form av Västsvenska Paketet och den konkurrens av kompetens som det innebär. Framför allt är det svårt att rekrytera seniora projektledande civilingenjörer. El/styringenjörer är en annan yrkesgrupp som är svår att rekrytera. Rekrytering och introduktion av nyanställda tar mycket tid vilket gör att det är viktigt att vi omhändertar, utvecklar och behåller befintlig personal.

Antalet medarbetare på Kretslopp och vatten uppgår totalt till 392 personer, i denna siffra ingår visstidsanställda och timavlönade av dessa är 39 procent kvinnor och 61 procent män. De yrkesgrupper som finns representerade är bland annat ingenjörer, rörläggare, drifttekniker, reparatörer, driftledare, driftingenjörer, laboratorieingenjörer, elektriker, kommunikatörer, kundservicepersonal, administrativ personal, säljare, arbetsledare, personal på ÅVC och Återbruk, samt enhets-, stabs- och avdelningschefer.

2.3 Ekonomi

Kretslopp och vattennämndens budget har upprättats med utgångspunkt från gällande förutsättningar i kommunfullmäktiges budget och kända förutsättningar inom respektive verksamhetsområde; VA, avfall och återbruket.

För VA-verksamheten anges i stadens budget för 2016 att den samlade finansieringen via taxorna får höjas med maximalt 5,5 procent. Kretslopp och vattennämnden har översänt ett förslag till taxa till kommunfullmäktige för beslut i slutet av 2015. Utifrån bedömt finansieringsbehov för 2016 med hänsyn till målsättning om jämn taxebana, resultatutveckling och nivå på eget kapital föreslog Kretslopp och vattennämnden att den samlade finansieringen genom taxeintäkterna ökar med 5,5 procent för VA-verksamheten, vilket innebär en ökad taxeintäkt med 44,5 Mkr 2016 jämfört med vad som förväntas bli taxeintäkten för år 2015.

För avfallsverksamheten anger stadens budget för 2016 att den samlade finansieringen via taxorna får höjas med maximalt 4,5 procent. Kretslopp och vattennämnden har översänt ett förslag till taxa till kommunfullmäktige för beslut i slutet av 2015. Utifrån bedömt finansieringsbehov för 2016 med hänsyn till målsättning om jämn taxebana, resultatutveckling och nivå på eget kapital föreslog Kretslopp och vattennämnden att den samlade finansieringen genom taxeintäkterna ökar med 4,5 procent för avfallsverksamheten, vilket innebär en ökad taxeintäkt med 17,0 Mkr 2016 jämfört med vad som förväntas bli taxeintäkten för år 2015.

Återbruksverksamheten är till stora delar intäktsfinansierad och för denna verksamhet föreligger ingen skatte- eller taxefinansiering.

Vid utgången av 2014 hade förvaltningen anläggningstillgångar till ett bokfört värde av 2,4 Mdkr, långfristig upplåning på 2,1 Mdkr samt ett samlat eget kapital på 19,4 Mkr. Det egna kapitalet för VA-verksamheten uppgick till 19,7 Mkr, för avfallsverksamheten uppgick det egna kapitalet till -1,7 Mkr och för återbruksverksamheten uppgick det egna kapitalet till 1,4 Mkr.

2.4 Sammanfattande omvärldsanalys

De viktigaste trenderna och händelserna i omvärlden som påverkar nämndens uppdrag är enligt förvaltningens bedömning klimatförändringar, konsumtionsutveckling, stadsutveckling och avfallslagstiftning.

Utvecklingen inom klimatområdet är ständigt aktuell och av stor betydelse för främst VA-verksamheten. Råvattenkvaliteten påverkas av ökande nederbörds mängder som ökar bräddningar, ger mer avrinning över industrimark och betesmark samt ökar risken för skred. Risken för källaröversvämningar och inläckage i avloppsledningsnätet ökar med ökande nederbörds mängder och stigande vattennivåer i haven.

Konsumtion medför användning av resurser, som i sin tur medför miljöpåverkan i hela kedjan från råvara till att produkten blir avfall. Det finns ett tydligt samband mellan konsumtion, avfallsmängder, dess behandling och klimatpåverkan. Avfallsmängderna har ökat så länge som vi har kunnat mäta. De trendbrott som har funnits har hittills varit kopplade till lågkonjunktur, men det sista har den ekonomiska utvecklingen ökat utan att avfallsmängderna gjort det. Arbetet med att öka resurshushållningen innebär att vi måste bidra till att ännu mer bryta sambandet mellan avfallsmängd och tillväxt och hitta effektiva sätt att arbeta avfallsförebyggande. Den frågan som är svårast är den beteendepåverkande uppgiften förvaltningen har, och förvaltningen behöver utveckla metoder för att nå fram, dels genom information/kommunikation, tjänsteutveckling och försöka utveckla nya vägar till ökad måluppfyllnad. Tjänsteutvecklingen är viktig även för brukarnas uppfattning om service och tillgänglighet.

I regeringsförklaringen 2014 slog den nya regeringen fast att insamling från hushållen ska ordnas genom kommunerna. Inriktningen är att ansvaret för insamlingen av förpackningar och tidningar läggs på kommunerna, som en ny del av existerande avfallsansvar, men att återvinningsansvaret fortsatt ligger på producenterna och att producenterna ska ersätta kommunerna ekonomiskt för insamlingsarbetet. Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå hur en förändring av den fysiska insamlingen av förpackningsavfall och returpapper från hushållen ska utformas. Den fysiska omställningen bedöms ske tidigast under 2018. Om beslut ska tas genom lagändring via riksdagen förlängs tiden.

3 Mål och uppdrag

I kapitel 4 anges stadens mål och uppdrag samt nämndens inriktningar och mål och hur förvaltningen avser att uppfylla dessa. Under 4.1 anges nämndens högst prioriterade målområden. Under 4.2 beskrivs stadens mål och uppdrag och hur nämnden omhändertar dessa. Under 4.3 anges målområden för nämndens grunduppdrag. Under 4.4 respektive 4.5 beskrivs personal respektive ekonomi. Under 4.6 anges målvärden för det som kan mätas.

3.1 Nämndens prioriterade områden

Utifrån stadens målsättningar, nämndens inriktningsdokument och förvaltningens nulägesanalys har förvaltningen gett nedanstående målområden högsta prioritet. Målområdena är utvalda utifrån att det är viktiga områden där förvaltningen ligger långt från målnivån. Områdena är större än de prioriteringar som anges efter målområdesrubriken, men visar hur förvaltningen tänkt ta sig an uppgiften att öka måluppfyllelsen.

God service - Fler nöjda flerbostadshusägare med hjälp av satsningar på lättanvända tjänster och bra förberedelse för övertagande av insamlingsansvar för förpackningar och tidningar.

Långsiktigt hållbar vattenförsörjning - Utläckaget från vattenledningsnätet ska minska med fler mätare och nya mätmetoder.

Robust avfallshantering – avfallsstrategiskt program implementeras i stadens arbete för att säkra plats för en hållbar avfallshantering.

Säker leverans - Säkra kapaciteten på ledningsnätet för att svara upp mot vattenverkens utökade kapacitet.

Långsiktigt hållbar avledning av avloppsvatten – Minskat tillskottsvatten och tematiskt tillägg för vatten och klimat till stadens översiktsplan.

Attraktiv arbetsplats - Rekrytera och behålla personal med arbetsmetoder i utveckling.

3.2 Stadens mål och uppdrag samt nämndens inriktningar

3.2.1 Jämlikhet

Göteborg ska vara en jämlik stad

Göteborg ska vara en bra stad med god tillgänglighet för alla. I arbetet med att utveckla våra tjänster ska vi alltid ha i åtanke att dessa ska vara lätta att använda.

Kretslopp och vattens verksamhet vänder sig på ett eller annat sätt till alla som bor och verkar i Göteborg. I denna verksamhetsutövning saknas utrymme för skillnader i service kopplat till kön eller andra diskrimineringsgrunder. Förvaltningens samtliga anställda behöver ha en medvetenhet i vårt bemötande av kunder och brukare. Vårt förhållningssätt är att utgå från kunderna och brukarnas behov i vårt bemötande och att bemöta alla med respekt, engagemang och förståelse. För att öka medvetandet om hur gällande normer styr våra värderingar kommer förvaltningen under året fortsätta implementera våra förhållningssätt.

3.2.2 Mänskliga rättigheter

Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling

Kretslopp och vatten ska vara en attraktiv arbetsplats för alla oavsett kön,

könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder. Med utgångspunkt från detta fortsätter förvaltningen 2016 att arbeta för att mångfalds- och jämställdhetsfrågorna ska vara en naturlig del av den dagliga verksamheten. Detaljerade mål och åtgärder beskrivs i Plan för medarbetares lika rättigheter och möjligheter 2016.

Uppdrag: Alla förvaltningar och bolag ska ta fram likabehandlingsplaner i förhållande till alla diskrimineringsgrunder. Arbetet ska gälla ur såväl personal- som invånarperspektiv

En plan för medarbetares lika rättigheter och möjligheter har tillsammans med de fackliga organisationerna tagits fram för 2016, i denna plan ingår för 2016 att implementera förhållningsätten som förvaltningen tagit fram utifrån stadens gemensamma förhållningsätt. Förhållningsätten använder vi gentemot varandra och i möten med våra kunder och brukare.

Uppdrag: Den normkritiska kompetensen ska höjas i stadens verksamheter
Under 2016 ska en riktad insats ske till förvaltningens chefer med syfte att öka den normkritiska kompetensen.

3.2.3 Jämställdhet

Den strukturella könsdiskrimineringen ska motverkas

Arbetet med jämställdhet ska ske integrerat i alla förvaltningens verksamheter. Kretslopp och vatten ska liksom övriga förvaltningar i Göteborgs Stad delta i Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex JÄMIX under 2016. Detaljerade mål och aktiviteter återfinns i förvaltningens Plan för medarbetares lika rättigheter och möjligheter 2016. Se även under målet för mänskliga rättigheter.

Förvaltningen ska vara uppmärksam på normer i all kommunikation och vaksamma på diskriminerande mönster.

3.2.4 Demokrati

Göteborgarnas möjlighet till delaktighet och inflytande ska öka

Generell dialog för alla projekt och uppgifter som förvaltningen planerar 2016 har vi inte resurser att genomföra och vi bedömer också att dialogmodellen i många fall inte är tillämpbar på vår verksamhet, som exempelvis vid utbyten av VA-ledningar.

I förvaltningens attitydundersökningar som genomförs årligen ställer vi frågor om bemötande, dels bemötande i kontakt med förvaltningens kundservice, dels bemötande på stadens fem återvinningscentraler. Undersökningarna ger värdefull information för oss i vårt arbete med att utveckla verksamheten utifrån kundernas behov. Under 2016 kommer attitydundersökningar att genomföras bland villakunder, flerbostadshusägare och förvaltare samt boende i lägenhet.

Förvaltningen planerar att testa medborgardialog inför beslut om hantering av lakvattenrening vid Brudare mossen och/eller i samband med anläggande av dagvattenanläggning med större allmänt intresse.

3.2.5 Miljö och klimat

Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp

Målet avser förvaltningens kärnverksamhet så mer finns att läsa i kapitel 4.3. De uppgifter vi planerar 2016 som direkt påverkar måluppfyllnad beskrivs sammanfattat här.

Förvaltningens målsättning är att bli miljödiplomerade kring årsskiftet 2015/2016. Syftet med miljödiplomeringen är att förvaltningen ska få en samlad överblick över den egna totala miljöpåverkan och få ett strukturerat arbetssätt för att minska den. Mycket av arbetet med miljödiplomeringen kommer att fortgå under kommande år men då i syfte att genomföra åtgärder som utredningen pekat ut.

Elenergieffektiviseringar inom VA-verksamheten

Förvaltningen köper lokal vindel vilket innebär att klimatpåverkan på förvaltningens elanvändning är liten, men det påverkar inte förvaltningens strävan efter att vara energieffektiva. Den enskilt största posten som påverkar elanvändningen är utläckaget från dricksvattenröret där förvaltningen fortsätter utbyggnad av ytterligare mätzoner samt testning av ny teknik under 2016. Under 2016 fortsätter arbetet med att studera förutsättningarna för lokal energiutvinning ur dricksvattennätet. Vi stöttar Chalmers i utvecklandet av en turbin som kan användas i driftsatta VA-nät. Under året kommer vi även att utföra ett pilotprojekt där vi installerar en turbin för att försörja en mätpunkt med ström.

Vi fortsätter att successivt förbättra effektivitet av pumptrustning i samband med ombyggnad av både dricksvatten- och avloppspumpstationer. Under 2016 kommer förvaltningen att studera tillgängliga ytor för solceller vid verksamhetens anläggningar. Förvaltningen utreder också förutsättningarna för att återvinna energi genom att placera en turbin i anslutning till råvattentunneln mellan Lärjeholm och Härlanda tjärn.

Inom avloppsavledningen kommer arbetet med att minska tillskottsvattenmängden till avloppsledningsnätet att fortsätta, då det finns en koppling mellan nederbörd och elenergianvändning för pumpning av avloppsvatten.

Utfasning av fossila bränslen för uppvärmning

Målet för förvaltningen är att fasa ut fossila bränslen för uppvärmning helt och hållet 2016, främst genom att Alelyckans vattenverk kommer övergå till bergvärme samt att Donsö avloppsreningsverk läggs ner.

Hållbara transporter

Förvaltningen innehar ca 130 fordon varav ca 80 procent kan köras på förnybara drivmedel. Under 2016 kommer fordonsparken att ses över i syfte att dels minska antalet fordon dels öka andelen fordon som kan köras på förnyelsebara drivmedel. En utmaning i arbetet är att identifiera fordon som uppfyller både verksamhetens behov och målet om fossilfria bränslen. Dessutom kommer ett nytt IT-stöd för transportsamordning vara fullt implementerat under 2016 och målet är att därmed kunna förbättra effektiviteten i användningen av stora transporter ytterligare.

Förvaltningen deltar tillsammans med entreprenörer och förvaltningar i staden i ett antal olika utvecklingsprojekt för att förbättra fordonstekniken för avfallsinsamling både avseende energiåtgång, utsläppsnivåer, säkerhet och arbetsmiljö. Dessa projekt kan komma att leda till förnyade kravställningar i upphandlingar av insamlingsentreprenader. Förvaltningen har redan nått målet i A2020 gällande minskningen av koldioxidutsläppen men med bakgrund mot de nya nationella och lokala mål som finns fortsätter förvaltningen arbetet med att minimera utsläppen av koldioxid. Aktuellt för 2016 är planering för upphandling av entreprenaderna i Centrum och på Hisingen samt slutförande av upphandlingen av entreprenaderna för nordöstra Göteborg och slam.

Staden har startat upp en samverkansgrupp för att ta fram en handlingsplan för hur de olika förvaltningarna och bolagen kan medverka till en ökad, och optimerad användning av biogas i staden. Förvaltningen deltar i denna samverkansgrupp.

Minska avfallsmängderna

Målet i stadens klimatstrategiska program till att hushållsavfallsmängderna per person i Göteborg ska minska med minst 30 procent till år 2030 jämfört med 2010. Arbetet med att minska avfallsmängderna beskrivs under 4.3.3.2.1.

Hållbara tillsammans

Vi har inlett ett samarbete med miljöförvaltningen och konsument- och medborgarservice som vi kallar *Hållbara tillsammans*. Samarbetet syftar till att utveckla arbetet med hållbara konsumtionsmönster. Vi har en gemensam utgångspunkt i mat, kemikalier och avfallsminimering och vi styr mot miljömålen Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö. Genom samarbetet stärker vi varandra i våra uppdrag och får större genomslagskraft kring gemensamma budskap samt att vi kan använda och få ut mer av gemensamma resurser. Vi har identifierat flera områden och aktiviteter som vi kommer att arbeta vidare med ihop. Som ett led i att visa att kommunen går före vill vi ta fram en gemensam representationspolicy som en symbol för hållbar konsumtion.

Öka matavfallsinsamlingen

Under 2016 bedömer förvaltningen att insamlade mängder och hemkomposteringen tillsammans ger 24 500 ton vilket motsvarar en utsortering av matavfall på 42 procent.

3.2.6 Trafik

Det hållbara resandet ska öka

Förvaltningen har genom sin reseanvisning slagit fast att kollektivtrafik och cykel i första hand ska användas för resor i tjänsten. I annat fall ska samåkning med förvaltningens poolbilar eftersträvas.

Vad gäller förvaltningens egna fordon, så pågår där kontinuerligt ett arbete med att byta ut äldre fordon samt att sträva efter att få in miljöbilar som drivs på förnyelsebart bränsle i så stor utsträckning som möjligt. De resor som görs med fossilbränsleddrivna bilar och flyg inom förvaltningen klimatkompenseras.

3.2.7 Arbetsmarknad och vuxenutbildning

Sysstättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka

Förvaltningens arbete med arbetsmarknadsinsatser innebär att säkerställa återväxten och kompetensförsörjningen i framtiden, att bidra till att stärka sysstättningen och motverka arbetslösheten i Göteborg, samt att bibehålla möjligheten till arbete för grupper som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Ett mål är att på Återbruket fortsätta att skapa arbetstillfällen för personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Detta sker genom samverkan mellan stadsdelsförvaltningar, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Park- och naturförvaltningen, Frivården samt frivilligorganisationer. Ett fortsatt samarbete ska också ske med Arbetsförmedlingen och Angereds stadsdelsförvaltning för att sysstätta personer som befinner sig utanför arbetsmarknaden med arbete i form av kontroll av brandposter.

Uppdrag: Göteborgs Stads modell och annat arbete för social hänsyn i offentlig upphandling ska fortsätta utvecklas och användas i ökad omfattning för att skapa sysstättning för personer långt ifrån arbetsmarknaden

Vid upphandling av avfallsentreprenader kommer krav ställas på social hänsyn. Lämpliga krav ska tas fram i samråd med Göteborgs stad, upphandlingsbolaget och i dialog med potentiella anbudsgivare. Aktuellt för 2016 är upphandling av avfallsinsamling i de geografiska områdena Centrum och Hisingen.

Uppdrag: Antalet ferieplatser i staden ska öka

För att skapa möjlighet för ungdomar att komma ut på arbetsmarknaden kommer

förvaltningen under 2016 att öka antalet ferieplatser.

3.2.8 Näringsliv

Samverkan för fler hållbara innovationer och jobbtillväxt ska öka

Kretslopp och vatten kommer att verka för att skapa möjlighet att låna verktyg på stadens bibliotek.

Förvaltningen bidrar till hållbara innovationer genom att delta i flera forsknings- och utvecklingsprojekt inom VA och avfall. I flera av projekten förvaltningen deltar i är innovation ett huvudsyfte för att nå bra lösningar inom förvaltningens uppdrag.

3.2.9 Turism och evenemang

Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka

Utökning av antalet vattenposter planeras ske under 2016 och placeringen samt utformningen av dessa ska anpassas till regelbundna evenemang samt till befintliga turiststråk. För att främja cyklandet i staden kommer förvaltningen också försöka placera vattenposterna i anslutning till de cykelpumpstationer som staden bygger samt att uppmuntra utvecklingen och uppkomsten av cykelkök runt om i staden.

Vattenposterna ska även vara utformade för att underlätta påfyllning av flaskor samt med hänsyn till både funktionshindrade och äldre. Dessutom kommer förvaltningen verka för vattenposterna kan bidra till den konstnärliga utsmyckningen av staden genom till exempel en konstnärlig tävling inom 2021-arbetet.

Förvaltningen kommer att delta i det pågående samarbetet (miljöprogramsåtgärd 75) för att få till enhetliga sorteringskärl i stadens publika utrymmen och verksamheter, såsom bibliotek, arenor, parker och på event.

3.2.10 Personal

Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra

Inför 2016 visar den lönekartläggning som genomförts att det inte förekommer några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män inom förvaltningen, vilket innebär att några specifika satsningar beroende på detta inte behöver göras under 2016. Däremot ska förvaltningen aktivt bidra i arbetet med osakliga löneskillnader inom Göteborg Stad, framförallt genom noggranna övervägande när det gäller konkurrenskraftiga löner i förhållande till privata arbetsmarknaden, detta för att inte ytterligare bidra till skillnader mellan mansdominerade eller kvinnodominerade yrkesgrupper. Tittar man på Jämix mätning inom förvaltningen visar denna på låga resultat för nyckeltalet lön utifrån att kvinnor i genomsnitt tjänar mer än män i förvaltningen. Detta kan förklaras med att majoriteten av kvinnorna i förvaltningen arbetar inom befattningar med ett högre löneläge, men det innebär inte att osakliga löneskillnader på grund av kön förekommer.

Uppdrag: Andelen födda utanför Norden samt andelen kvinnor ska öka på chefsnivå.

En aktiv uppföljning ska ske utifrån framtagen handlingsplan

Andelen kvinnor på chefsnivå är i dag 55 procent i ledningsgruppen och 44 procent på enhetschefsnivå, vilket bedöms som en acceptabel andel. Däremot finns idag inga chefer födda utanför Norden och utifrån detta ska förvaltningen i rekryteringsarbetet under 2016 arbeta för att tillvarata mångfaldsperspektivet för att andelen födda utanför Norden ska öka på chefsnivå, dock utan att göra avkall på kompetenskrav.

Uppdrag: En handlingsplan för att förbättra arbetsmiljön för de grupper som har högst sjukfrånvaro ska tas fram, med fokus på de grupper som i Medarbetarenkäten inte definierade sig som kvinna eller man

Någon nerbruten statistik kring sjukfrånvaro för de som i medarbetarenkäten inte definierade sig som varken man eller kvinna finns inte att tillgå, varför en handlingsplan inte kan kopplas till dessa. Om man ska ringa in någon grupp så kan man se att kvinnorna är de som har högst sjukfrånvaro i nuläget. Trots att förvaltningen med sina 4,2 procent i relation med många av de övriga förvaltningarna har en relativt låg sjukfrånvaro är arbetsmiljöfrågan en viktig fråga under 2016, och ett arbete med arbetsbelastning och stress med utgångspunkt i den nya AFS:en Organisatorisk och social arbetsmiljö kommer göras.

Uppdrag från nämnden: Förvaltningen ska erbjuda alla tillsvidareanställda heltidstjänster

Förvaltningen kommer även fortsättningsvis att erbjuda alla medarbetare heltidstjänster. Samtidigt kommer förvaltningen att se positivt på det önskemål om deltid som kommer under 2016, detta oavsett om ledigheten är lagstadgad eller utgår ifrån personliga önskemål.

3.2.11 Upphandling

Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar

Minst 50 procent av stadens tjänsteupphandlingar ska göras med sociala hänsyn. Förvaltningen kommer under 2016 att sträva efter att ha med sociala hänsyn i upphandlingar. Vid upphandling av avfallsentreprenader kommer krav ställas på social hänsyn. Lämpliga krav ska tas fram i samråd med Göteborgs Stad, Upphandlingsbolaget och i dialog med potentiella anbudsgivare. Aktuellt för 2016 är upphandling av avfallsinsamling i de geografiska områdena Centrum och Hisingen.

3.3 Grunduppdrag (kärnverksamhet)

3.3.1 Förvaltningsgemensamt

Samverkan

Förvaltningen bidrar till en ökad samverkan med universitet och högskolor för att vidga kunskapen och utveckla verksamheten inom vatten- och avfallsfrågorna. Ett exempel på forskningssamverkan är samverkan med kunskapscentret DRICKS på Chalmers där forskare och doktorander tar fram ny kunskap, och där de till stor del använder kretslopp och vatten som studieobjekt. Förvaltningen har också ett samarbete med VA-Teknik Södra med verksamhet utgående från Lunds tekniska högskola inom bland annat rening av läkemedelsrester i avlopp.

Eurocities är ett nätverk för större, europeiska städer för kunskapsutbyte samt lobbyverksamhet. Kretslopp och vatten kommer fortsatt att vara aktiv inom Eurocities miljöforum (Environmental Forum) i arbetsgrupperna för vatten (WG Water) och avfall (WG Waste) för att hålla sig uppdaterade i ett internationellt perspektiv och ta tillvara ny forskning och kunskap.

Förvaltningen deltar aktivt i branschorganisationerna Svenskt Vatten och Avfall Sverige. Förvaltningen har en representant i Svenskt Vattens styrelse och flera representanter i Svenskt Vattens kommittéer och Avfall Sveriges arbetsgrupper. Vi kommer vara med att arrangera Svenskt Vattens vattenstämma, som 2016 är förlagd till Göteborg.

Forskning och utveckling

Förvaltningen håller sig uppdaterad i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv för att ta tillvara på ny forskning och kunskap. Vi medverkar i forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med forskningsinstitut och akademiska institutioner. Förvaltningen är delaktiga på olika sätt inom Svenskt Vattens och Avfall

Sveriges forsknings- och utvecklingsarbete.

Inom VA satsar förvaltningen totalt ca 8 Mkr på forskning och utveckling under 2016. Dessutom stödjer forskning på Gryaab som kompletterar. Inom VA har förvaltningen två adjungerade professorer knutna till Chalmers. Ett nära samarbete finns med DRICKS-programmet (dricksvattenforskning) på Chalmers genom deltagande och finansiellt stöd. Den forskning och utveckling som kommer pågå 2016 rör områdena hälsosamt och gott dricksvatten med projekt om bland annat mikrobiologisk säkerhet för hela dricksvattenkedjan, värderingsmodell för vattenresurser, säker leverans med projekt om att säkra råvattentillgången, hållbart dricksvatten med projekt om bland annat läckageområdet samt området hållbar avloppsavledning med projekt om bland annat täthetskontroll av avloppsledningar, modellering av skyfall och Ryaverkets tillrinning, framtida hantering av vattenverksslam samt rening av läkemedelsrester. Under 2016 fortsätter arbetet med att studera förutsättningarna för energiutvinning ur dricksvattennätet. Ett projekt där vi stöttar Chalmers i utvecklandet av energiutvinning ur driftsatta va-nät. Inom ledningsnät satsar förvaltningen ihop med övriga GR-kommuner extra resurser på en doktorand inom DRICKS-programmet under fem år, 2015-2019.

Inom avfallsområdet satsar förvaltningen totalt sett ca 4,5 Mkr på forskning och utveckling under 2016. Den forskning och utveckling som förvaltningen planerar 2016 rör områdena beteendepåverkan med projekt om cirkulär ekonomi, matavfall, avfall och hållbar konsumtion, avfallsbehandling med projekt om torrötning, stadsplanering och anläggningar med projekt om ny kretsloppspark, implementering av avfallsstrategiskt program och avfallshantering i Frihamnen samt insamlingssystem och arbetsmiljö med projekt om övertagande av insamling av tidningar och förpackningar, fastighetsnära textilsamling.

Inom regionen sker även forskning på Renova som kompletterar förvaltningens projekt samt utvecklingsprojekt inom Göteborgsregionen (GR). Vi medverkar också i det strategiska innovationsprogrammet för hela avfallstrappan, Re:source och avser att söka projektmedel. Vi avser att fortsätta delta i Waste Refinery som är ett kunskapscentrum för avfallsforskning. Förvaltningen är även en part i CCR (Competence Centre For Recycling). Förvaltningen ser deltagandet i dessa centra som en möjlighet att delta i framtida avfallsforskning och utvecklingssatsningar.

Samlokalisering

Vi fortsätter arbetet med en samlad lokalisering av VA- och avfallsverksamheten till Alelyckan, för hela verksamheten utom Lackarebäcks vattenverk. En samlad lokalisering kommer att väsentligt öka den interna effektiviteten, flexibiliteten, kompetensutvecklingen och möjligheten till erfarenhetsutbyte i verksamheten. I början av 2016 beräknas detaljplanen för förvaltningens samlokalisering vid Alelyckan ha vunnit laga kraft och bygglov kan sökas. Under första kvartalet beräknas Higabs upphandling av en entreprenör vara klar och första spadtaget kan tas. Byggtiden har bedömts till 18-24 månader. Kretslopp och vatten har tagit beslut om att arbeta till stora delar aktivitetsbaserat och planeringen av det nya kontoret fortsätter under året.

3.3.2 Kunder/Brukare

God service

Under rubrik Kunder/Brukare anges målområdet God service. Målområdena under verksamhet berör i allra högsta grad även våra kunder och brukare, men har valts att beskrivas under 4.3.3 Verksamhet/Processer.

Målet God service innebär att förvaltningens utgångspunkt är att sätta kunder och

brukare i fokus. Göteborgarna ska vara nöjda med våra tjänster och med vårt bemötande. De ska tycka att vi är en modern organisation med hög kundnöjdhet. Vår strävan är att göteborgaren gillar att dricka kranvatten, doserar rätt, använder avloppet klokt, minskar sin avfallsmängd, sorterar ut sitt matavfall och sina förpackningar, vet vad som är farligt och var det lämnas och har förtroende för hur vi driver verksamheten.

Ett fortsatt och ökat engagemang från göteborgarna behövs för att nå ett hållbart samhälle. Detta ställer krav på att de tekniska systemen är enkla att använda, begripliga, flexibla, tillgängliga och trovärdiga för invånarna. Återkoppling är viktigt för att upprätthålla motivationen hos alla dem som gör en insats för långsiktig god miljö.

Genom årliga attitydundersökningar och mätningar får förvaltningen svar på hur göteborgarna uppfattar verksamhetens miljöriktighet, hur nöjda kunderna är med våra tjänster och om de anser att tjänsterna är prisvärda. Vi mäter också om medborgarna har tillit till förvaltningens sätt att sköta verksamheten.

I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

Kundanpassa förvaltningens informationsstöd

Förvaltningen fortsätter att anpassa informationsmaterialet så att det är tillgängligt även för dem som har svårt eller inte kan läsa och förstå svenska. Vi arbetar med bildbaserad information och följer stadens mål om att den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig. Via samarbete med social resursförvaltnings samhällsinformation når vi många nya invånare med miljöinformation på modersmål. I områden där det talas många olika språk erbjuder vi bildbaserade informationsträffar om avfall, vatten och avlopp, antingen vid möten som arrangeras av fastighetsägaren, hos utbildare eller lokala föreningar.

Kretslopp och vatten ska bidra till att Göteborg blir en e-kommun. Under 2016 fortsätter förvaltningen arbetet med att utveckla e-tjänster och under året ska en kundside lanseras för göteborgaren med kundspecifik information. Vi fortsätter också arbetet med att ytterligare förbättra informationen till dem som drabbas av driftstörningar.

De stora ombyggnadsplaner som finns för staden under kommande år kommer under perioder påverka servicenivån i avfallshanteringen för våra brukare. Kretslopp och vatten samverkar med trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret så att brukarna får en så bra lösning som möjligt för sophämtningen under ombyggnadsperioden och får information i rätt tid.

Vi fortsätter att bidra lokalt inom de nationella kampanjerna som drivs genom branschorganisationen Svenskt Vatten, i den gemensamma kampanjen för förebyggande av avfall "Räkna till 10" som drivs inom GR och den nationella kampanjen "Miljönär" som drivs genom branschorganisationen Avfall Sverige. Vi uppmärksammar världsvattendagen, world toilet day och deltar i "Europa minskar avfallet"-veckan i november. Förvaltningen kommer, då det är lämpligt, att samverka med konsument- och medborgarservice och miljöförvaltningen i vårt gemensamma arbete med hållbar konsumtion som till exempel GreenhackGbg. Förvaltningen fortsätter att använda kundtidningen "Kretslopp" som informationskanal till villaägare och boende i lägenhet.

Flerbostadshusägarna ska bli nöjdare

80 procent av göteborgarna bor i flerbostadshus, det är där potentialen för att samla in matavfall och övrigt källsorterat avfall är störst och ägarna till flerbostadshusen är de som i attitydundersökningarna visar sig minst nöjda. Personlig kontakt har visat sig framgångsrikt och förvaltningen fortsätter att erbjuda fastighetsägarna hjälp och stöd i arbetet med att informera de boende och skapa tillfällen att samla in vad ägarna tycker

och vad de behöver ha stöd med. Kretslopp och vatten kommer att fortsätta att, i samarbete med fastighetsägare, ordnat utbildningsträffar för bostadsrättsföreningar, bostadsbolag och personal i hyresfastigheter. Förvaltningen planerar också att ha en fortsatt dialog med intresseorganisationen för fastighetsägarna.

Flexibel service för att möta kundernas behov av tillgänglighet

Kretslopp och vatten fortsätter arbetet med att ytterligare förbättra tjänster och information på webben för att göteborgarna enkelt ska hitta till platser för återvinning, veta hur de ska sortera, och förstå vad som händer med det insamlade materialet. Förvaltningen ska även skapa nya möjligheter för fler att lösa sina kundfrågor via webben inom ramen för stadens satsning på att bli en e-kommun.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att förbättra och utveckla tjänsteutbudet inom avfallshanteringen för att i så stor utsträckning som möjligt möta medborgarnas behov. Utgångspunkten är att det ska vara enkelt för våra brukare att göra rätt. De system som används ska vara lättillgängliga, tydliga och underlätta en ökad återvinning. Detta gäller även i utvecklingen av nya områden i staden där förvaltningen är med och tar fram förslag på avfallsinsamlingslösningar. Förvaltningen kommer att se över hur vi kan utveckla våra insamlingssystem så att de i så hög grad som möjligt upplevs som lätta att använda av alla våra brukare.

Satsa på de unga göteborgarna

För att ge barnen och de unga vuxna en möjlighet att kunna påverka framtidens hållbara stad bidrar Kretslopp och vatten genom aktiviteter som knyter an till hela kretsloppskedjan för att öka förtroendet och skapa hållbarhet på sikt. Under 2016 ser vi över förvaltningens skolinformation och utvärderar befintliga samarbeten och tittar på nya. Genom regionens Miljöskola avfall erbjuder vi gymnasieungdomar lektioner och studiebesök och genom eget utbildningsmaterial når vi de unga göteborgarna.

Minska risken för källaröversvämningar

Under flera år i rad har det inträffat extrema nederbördssituationer som har medfört många källaröversvämningar, dock inte 2015. Förvaltningen är långt ifrån målsättningen om max 40 källaröversvämningar mätt som femårsmedel. Åtgärder behövs både långsiktigt och kortsiktigt. Långsiktiga åtgärder pågår i arbetet med ett tematiskt tillägg för dagvatten, där samverkan om åtgärdsbehov och ansvarsfördelning med trafikkontor, stadsbyggnadskontor, park och naturförvaltning och fastighetskontoret kommer att fortsätta under 2016. I det kortare perspektivet ska förvaltningen fortsätta att utreda orsaker till varje enskild översvämning och prioritera projekt såsom förstärkningar av avloppsledningsnätet för att förebygga att det drabbar samma område igen. Ett viktigt verktyg vid utredningar av källaröversvämningar är hydrauliska datormodeller inklusive fältmätning för att analysera och simulera flöden i ledningsnät och på markytan. Detta arbete är viktigt för att kunna genomföra rätt åtgärder.

Utveckla återvinningscentralerna

Återvinningscentralerna är ett uppskattat insamlingssystem. Förvaltningen kommer under 2016 bygga om på Högsbo och Bulycke för att förbättra de logistiska flödena inne på ÅVC:en utifrån den återkoppling vi fått via attitydundersökningarna.

Under 2016 kommer arbetet med att öka återanvändningen och återvinningen av material som samlas in på våra återvinningscentraler fortsätta. Detta främst genom att göra insamlingen till ideella organisationer lättare genom bättre placering av deras insamling och genom nya avtal med organisationerna. En ny fraktion kommer införas, textil. Det ger kunder möjlighet att både lämna hela och trasiga textilier till återanvändning och återvinning.

Satsningar för att minska nedskräpningen

Kretslopp och vatten arbetar med berörda förvaltningar inom staden för att minska nedskräpningen, exempelvis vid ÅVS:erna. Detta sker bland annat genom aktiviteter inom ramen för Trygg vacker stad. Åtgärder som förvaltningen deltar aktivt i är bland annat skolornas vårstädning.

För att göteborgarna ska uppleva återvinning positivt krävs att återvinningsstationerna upplevs rena och välskötta. Kretslopp och vatten för därför en kontinuerlig dialog med FTI hur nedskräpning på och invid återvinningsstationerna kan undvikas. I det nya avtalet tecknat 2015 mellan kretslopp och vatten och FTI är ansvarsfördelningen tydligare definierad för att det dumpade grovavfallet snabbare ska städas bort.

Fortsatt införande av en ny tjänst för insamling av trädgårdsavfall under 2016 ger ökade möjligheter för göteborgarna att enkelt bli av med sitt trädgårdsavfall. Förhoppningsvis innebär detta en minskning av dumpning av trädgårdsavfall i stadens grönområden.

Hög beredskap för driftstörningar inom VA

Förvaltningen kommer fortsatt arbeta för att ha en hög beredskap för att året om, dygnet runt klara av att åtgärda akuta driftstörningar inom VA-området. En utmaning är att samtidigt klara gällande lagkrav angående arbetstider och säkra en god och säker arbetsmiljö.

Vattenposter i staden

Förvaltningen ska under 2016 inleda arbetet med att ordna fler vattenposter tillgängliga för allmänheten på olika platser i staden. Syfte är att skapa bättre förutsättningar för att exempelvis fylla sin vattenflaska och samtidigt visa att kranvatten är det bästa alternativet.

3.3.3 Verksamhet/Processer

VA-verksamhet

Gott och hälsosamt dricksvatten

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för målet om ett gott och hälsosamt vatten. Gott och hälsosamt vatten innebär att kunder och brukare ska känna sig trygga med den dricksvattenkvalitet vi levererar utan negativa hälsoeffekter och med en positiv smakupplevelse. Ett viktigt mål under senare år har varit att förbättra reduktionen av virus och parasiter i dricksvattnet bland annat mot bakgrund av de sjukdomsutbrott som inträffat i Sverige och med beaktande av framtida förväntade klimatförändringar. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

Fortsatt arbete med yttranden i miljöskyddsärenden

De investeringar som pågår och planeras på vattenverken för att öka avskiljningen/reduktionen av sjukdomsframkallande mikroorganismer minskar inte behovet av det långsiktiga arbetet med råvattenskydd. Detta innebär bland annat att förvaltningen bevakar och lämnar yttranden i miljöskyddsärenden som rör råvattentäkterna, upprättar avvikelse rapporter i samband med störningar eller tillbud och aktivt deltar i arbetet i vattenvårdande organisationer som Göta älvs vattenvårdsförbund och vattenråden för Göta älv och Mölndalsån.

Under 2016 fortskrider den omfattande saneringen av Akzo Nobels industriområde och för att säkerställa råvattenkvaliteten behövs omfattande samråd och uppföljning med alla inblandade aktörer.

Utökat vattenskyddsområde

Förvaltningen deltar i det regionala samverkansarbetet genom Göteborgsregionens kommunalförbund, GR. Ett förslag till utökat vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Göta älv ända upp till Vänern finns framtaget men är inte antaget i två av kommunerna. Målsättningen är att ett förslag med verkningsfulla skyddsföreskrifter ska kunna lämnas till länsstyrelsen under 2016.

Övervakningen av råvattenkvaliteten förbättras

Viktiga åtgärder på råvattensidan under 2016 är att ersätta det befintliga älvövervakningssystemet för mätstationerna längs Göta älv, att vidareutveckla analysmetoder för oljepåverkan, att implementera driftstrategier för råvattenförsörjningen vid höga halter av lukt- och smakämnen, att vidareutveckla beslutsstödet för val av bästa tillgängliga råvatten och att fortsatt följa händelser i råvattentäkterna som kan ge mikrobiologisk eller kemisk påverkan samt oljepåverkan.

Driftoptimering på vattenverken

Utbyggnaden av ultrafilter på Lackarebäck för att öka barriärverkan och minska risken för vattenburna sjukdomsutbrott beräknas kunna slutföras under 2015. Under 2016 kommer en förstudie om utbyggnad av ultrafilter på Alelyckans vattenverk att inledas.

Nya beredningssteg på vattenverken

Under 2016 kommer driftuppföljning av det nya beredningssteget ultrafilter vid Lackarebäck att utföras. Samtidigt kommer en förstudie om utbyggnad av ultrafilter på Alelyckans vattenverk att inledas.

Avveckling av kondenserad klorgas på vattenverken

Målsättningen att minska kloranvändningen och därigenom halten av potentiellt hälsofarliga desinfektionsprodukter kvarstår. Arbetet med att avveckla användningen av kondenserad klorgas löper vidare under 2016, vilket också är en viktig arbetsmiljöfråga. En ny hypokloritanläggning togs i drift under 2015 på Alelyckans vattenverk och mellankloreringen körs nu med natriumhypoklorit. Klorgasen kan dock inte avvecklas förrän även en ny klordioxidanläggning har byggts ut, preliminärt under hösten 2016. På Lackarebäcks vattenverk beräknas den nya natriumhypokloritanläggningen kunna driftsättas under början av 2016 och en ny klordioxidanläggning i början av 2017.

Laboratoriet kontrollerar barriärverkan, organiskt material och kemiska föroreningar

Laboratoriet har en mycket viktig roll i den löpande kvalitetsuppföljningen och inte minst då det gäller tillämpning av nya analysmetoder vid införandet av nya beredningsprocesser. Under 2016 kommer laboratoriet fortsatta att kontrollera barriärverkan. Då den mikrobiologiska barriärverkan stärkts med UV-ljus respektive ultrafiltrering kan beredningsprocesserna i högre grad istället optimeras avseende reduktion av organiskt material och kemiska föroreningar.

Förbättrade rutiner för hygienutbildning av externa aktörer

Att hantera hygienrisker på ett bra sätt för att undvika förorening av dricksvattnet i samband med reparation av rörbrott och andra arbeten på dricksvattenröret är viktigt. Förvaltningen ska under 2016 ta fram bättre rutiner för att informera entreprenörer och andra externa aktörer som arbetar med dricksvattenröret och tillhörande anläggningar om aktuella hygienrisker och hur dessa skall förebyggas.

Säker leverans

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för målet om en säker dricksvattenleverans. Säker leverans innebär att minimera avbrottstiden i dricksvattenleveranserna till brukarna, såväl för planerade som oplanerade avbrott. För att klara leveransmålen är det viktigt att säkerhetshöjande åtgärder kan

genomförs för att öka redundansen i hela försörjningskedjan. Exempel på sådana åtgärder är satsningar på råvatten- och nödvattenförsörjning, utbyggnad av ökad produktionskapacitet på vattenverken och dubblering av trånga sektioner på ledningsnätet. För att kunna upprätthålla en säker leverans är det viktigt att ledningar och andra anläggningar förnyas i en takt som motsvarar den tekniska livslängden. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

Säker tillgång till råvatten - regionalt samarbete kring Gråbo/Mjörn som råvattentäkt

Förvaltningens arbete för att kunna använda råvatten från sjön Mjörn i Gråbo som en regional resurs handlar lika mycket om råvattentillgång som råvattenkvalitet. Under 2016 kan arbetet med att skapa förutsättningar för en pilotanläggning fortsätta tillsammans med Lerums kommun under GR:s samordning. Den översiktliga utredningen av förutsättningarna för att på lång sikt kunna använda Lygnern i Fjärås som regional vattenresurs beräknas slutföras 2016 i samverkan med Kungsbacka.

Stärkt nödvattenförsörjning genom Stora Lövsjön i Lerums kommun

Stora Lövsjön utgör en viktig del av Göteborgs nödvattenförsörjning, då sjön ger möjlighet att förstärka vattenföringen i Lärjeån och därmed öka förutsättningarna att klara dricksvattenförsörjningen i ett krisläge. Om vattendom erhålls enligt tidplan, kan arbeten med att möjliggöra reglerat vattenuttag genom reovering av dämnet vid Stora Lövsjön påbörjas under 2016.

Kapacitetsutbyggnad på vattenverken

Utbyggnaden av nya kolfilter på Lackarebäck för ökad kapacitet planeras att kunna slutföras under 2015. Kapacitetsökningen kommer dock inte att kunna tillgodogöras eftersom befintliga kolfilter behöver byggas om med start under 2016. Samtidigt fortskrider reoveringen av kolfiltren på Alelyckan varför det även under 2016 kommer att vara av stor vikt med samplanering för att inte äventyra leveranssäkerheten.

Investeringar i utpumpning från vattenverken

Ur leveranssynpunkt är det av avgörande betydelse att utpumpningen från vattenverken till ledningsnätet kan ske utan avbrott. Befintliga pumpanläggningar behöver därför rustas upp och även anpassas till vattenverkens framtida utökade produktionskapaciteter. Utredning för ombyggnad och uppgradering av pumpstationen för utgående dricksvatten på Lackarebäcks dricksvattenpumpar pågår med planerad byggstart under 2016.

Genomföra projekt för ökad förnyelsetakt av rörnätet samtidig med pågående infrastrukturprojekt i staden

För att uppnå målen i Åtgärdsplan vatten är det viktigt att ha en långsiktig och rätt planerad underhållsverksamhet. Under 2016 sker planerat underhåll och investeringar enligt fastlagd plan i VA-kostnader 2030.

En stor utmaning för oss är att nå målen avseende läckage och förnyelsetakt, samtidigt som alla arbeten inom Västsvenska paketet pågår, utan att minska säkerheten i leveransen.

Förbättrade möjligheter till nödvattenförsörjning

Under 2016 planeras en större övning med andra aktörer i staden och regionen för att förbättra rutiner med mera i extrema driftsituationer. Inom förvaltningen kommer även ett antal projekt att genomföras för att öka möjligheten till nödvattenförsörjning vid extrema driftstörningar. Bland annat kommer ett antal fasta tappställen att byggas ut för hämtning av vatten i ett nödvattenläge.

Ökad säkerhet och skydd

Planering pågår för att under 2016 implementera ett säkrare kommunikationssystem för

de tekniska anläggningarna, skyddsobjekten har högsta prioritet i det arbetet. Utgående från de riskanalyser som genomförts kommer förvaltningen öka kapaciteten för reservkraft ytterligare samt fortsätta arbetet med säker informationshantering.

Långsiktigt hållbar vattenförsörjning

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för målet om en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning. En långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning bygger på en sammanvägning av sociala och ekonomiska faktorer samt miljöpåverkan. Socialt viktiga faktorer för dricksvattenförsörjningen är bland annat människors hälsa och en rättvis fördelning av kostnader. Miljöhänsyn skall tas i hela kedjan från att värna vattentillgångar till att byggande och drift av anläggningar skall utföras med minsta möjliga miljöpåverkan. Att minska läckaget i dricksvattennätet är ett prioriterat mål som påverkar såväl resursåtgången som kostnaderna. Långsiktig hållbarhet handlar också om att satsa på tekniska lösningar och system som har en lång livslängd och är driftsäkra samt att utbytestakten av ledningar och andra anläggningar är långsiktigt hållbar. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

Minska läckaget från dricksvattenrörnätet

Ett högt prioriterat område är att fortsätta arbetet med att minska läckaget från dricksvattennätet i syfte att öka robustheten, energieffektiviteten och resurshushållningen samt minska klimatpåverkan. Ett högt läckage har också påverkan på leveranssäkerheten i utsatta situationer. Nuvarande läckage är långt ifrån målnivån. Prioriterade aktiviteter under 2016 är att fortsätta utbyggnaden av fler mätzoner på dricksvattenrörnätet, fortsätta det löpande arbetet med byte av vattenmätare samt att genomföra ytterligare läckagemätning på vissa strategiska stora matarledning med hjälp av ny teknik såsom "Smartball" och "Pipe-diver".

I budget 2016 är även mer pengar avsatta för läckreparation då denna kostnad förväntas öka dels i samband med att man hittar fler läckor med både ny teknik och högre kompetens.

Långsiktigt hållbar avloppsavledning

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för nedanstående mål i Åtgärdsplan avloppsavledning. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

- Färre än 40 översvämningar per år i byggnader
- Inga driftavbrott i det kritiska ledningsnätet.
- Färre än 100 stopp per år i huvudledningar för spillvatten
- Färre än 100 stopp per år i servisledningar för spillvatten
- Badvattenkvaliteten vid Göteborgs allmänna badplatser ska inte påverkas negativt av spillvatten
- Spillvatten och dagvatten skall avledas på ett sådant sätt att det bidrar till att god status enligt vattendirektivet uppfylls
- Spillvattenmängden till lokala recipienter skall maximalt vara 0,4 procent av Göteborgs spillvattenmängd till Ryaverket
- Mängden dagvatten, dränvatten och inläckage till Ryaverket ska vara mindre än 50 procent av Göteborgs avloppsmängd till Ryaverket
- Ytor som är anslutna till kombinerat system ska minska med i genomsnitt 15 ha/år
- Andel behandlat dagvatten från kraftigt förorenade ytor till känslig lokal recipient skall öka
- Kvaliteten på avloppsvattnet ska ständigt förbättras

Minska tillskottsvattenmängderna

Det område som är högst prioriterat 2016 inom avloppsavledningen är att fortsatt genomföra åtgärder för att minska tillskottsvattenmängderna till avloppsledningsnätet. Konkreta mål och handlingsplaner har tagits fram under 2015 som skall fungera som styrning av arbetsprocesser under 2016.

Ansvar för dagvatten

En utredning kring ansvar för dagvatten pågår i stadsledningskontorets regi. I mellantiden har Kretslopp och vatten tagit på sig ansvar för att i samarbete med trafikkontoret få till bra dagvattenlösningar som både kan hantera översvämningar och dagvattenkvalitet ur ett hela-stadenperspektiv i samband med exploateringsprojekt.

Öka förnyelsetakten på avloppsnätet

För att uppnå de strategiska målen i Åtgärdsplan avloppsavledning är det viktigt att planerat underhåll och investeringar sker enligt fastlagd plan i VA-kostnader 2030.

Minska risken för källaröversvämningar

Under flera år i rad har det inträffat nederbördssituationer som har medfört många källaröversvämningar vilket medfört att förvaltningen är långt ifrån målsättningen om max 40 källaröversvämningar mätt som femårsmedel. Ett viktigt verktyg vid utredningar av källaröversvämningar är datormodeller inkl fältmätning för att analysera och simulera flöden i ledningsnät och på markytan för att kunna genomföra rätt åtgärder, vilket kommer att fortgå under 2016.

Ökad effektivitet och kvalitetssäkring i arbetsprocesser

Under 2016 planeras införande av ett nytt IT-stöd för planering av tillsyn av verksamhetens olika anläggningar. I projektet ingår även ett anläggningsregister för vånätets anläggningar. Syftet är ökad effektivitet samt ökad kvalitet på dokumentation vilket genererar bättre beslutsunderlag för både planerade och akuta driftaktiviteter. Med samma syfte kommer även ett IT-stöd för transportsamordningen av tunga transporter för rörläggarlagen att implementeras fullt ut under 2016.

Nedläggning av Donsö avloppsreningsverk

Det pågående projektet som syftar till att lägga ner Donsö avloppsreningsverk kommer att avslutas under vintern 2015 / 2016 och under 2016 kommer därför Donsö avloppsreningsverk vara taget ur drift.

Minska risken för stopp i avloppssystemet

En av de största orsakerna till stopp i avloppsledning idag är fett. Arbetet med att ta fram bättre rutiner avseende fettavskiljare har startat under 2015 och kommer att fortsätta under 2016.

Avfallsverksamhet

Den regionala avfallsplanen A2020 - måluppföljning och revidering

Under 2016 kommer förvaltningen att, tillsammans med regionen, arbeta med uppföljning av målen samt framtagande av gemensamma handlingsplaner för hur målen ska uppnås. De åtgärder som identifieras i de regionala handlingsplanerna kommer inarbetas i den befintliga lokala handlingsplanen.

Tryggt för människa och miljö

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för nedanstående mål i A2020. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

- Hushållsavfallsmängden per person som uppstår i regionen ska år 2020 vara lägre än år 2008.*
- Andelen material som samlas in för materialåtervinning ska öka och resultera i

- en materialkvalitet som kan ersätta jungfruliga material.
 - Mängden producentansvarsmaterial i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.
 - Minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Allt separat insamlat matavfall ska gå till biogasproduktion.
 - Energikvalitet och exergimängd (tillgänglig energi av högsta möjliga energikvalitet – främst el och bio-eller syntesgas) ska öka per avfallsmängd.
 - Mängden elavfall respektive farligt avfall i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.
 - Energiåtgång, mängden fossilt CO₂-utsläpp, NO_x och partiklar per insamlad mängd hushållsavfall ska minska. Med avseende på CO₂ ska minskningen i insamlingsledet vara minst 30 procent.
 - Nedlagda deponier i regionen ska inte medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- * Målet har skärpts i stadens klimatstrategiska program till att hushållsavfallsmängderna per person i Göteborg ska minska med minst 30 procent till år 2030 jämfört med 2010.

Förebygga och återanvända avfall

Fastighetsnära insamling av textilier

Textilavfall är det avfall som, näst efter elavfall, har störst klimatpåverkan per ton. Under 2016 är förhoppningen att förvaltningen ska utöka testet med fastighetsnära insamling av textil för flerbostäder. Staden har tagit fram kriterier för fastighetsnära insamling av textil. Förvaltningen kommer att informera ägare av flerbostadshus om miljönyttan med insamlingen av textil och vilka aktörer som är godkända att genomföra insamlingen. Testet inkluderar både hela och trasiga textilier. Förvaltningen kommer fortsätta samverka med olika aktörer för att främja återanvändning och att implementera en uppförandekod för textilinsamling.

Delta i nationellt förebyggandearbete

Kretslopp och vatten kommer under 2016 att fortsatt delta i det nationella förebyggandearbetet. Förvaltningen kommer bland annat att sitta med i Avfall Sveriges nya nationella arbetsgrupp för avfallsförebyggande.

Förebygga avfall i Göteborgs Stad

I början av 2016 kommer det metodutvecklingsprojekt för att förebygga avfall i Göteborgs Stads verksamheter som Kretslopp och vatten drivit att avslutas. Resultatet kommer att bli verklighetstestade vägledningar för att minska avfallet på kontor respektive äldreboende samt checklistor för ett antal andra verksamhetstyper. Under 2016 kommer Kretslopp och vatten sprida dessa konkreta handledningar i stadens verksamheter. Förvaltningen planerar även påbörja arbetet med att ta fram vägledningar för att minska avfallet i skolor och förskolor.

Förebyggande åtgärder som kräver beviljande av stimulansmedel för miljöprogramsåtgärder

Om stimulansmedel för åtgärder i miljöprogrammet fortsatt beviljas kommer projektet Skrota Skräpet som förvaltningen drivit sedan september 2014 att fortsätta. Skrota Skräpets projektanställda kundsamordnare besöker verksamheter, inom framför allt stadsdelsförvaltningarna och social resursförvaltning, som behöver hjälp med att få till en fungerande avfallshantering inklusive sortering. Resultaten från projektet "Förebygga avfall i Göteborgs Stad" planeras ingå i det informationsarbete som Skrota Skräpet kommer att bedriva. Inom ramen för Skrota Skräpet kommer förvaltningen också marknadsföra Tage, stadens internbytessajt, i syfte att öka återanvändningen av

kontorsmöbler och inventarier.

För att minska avfallsmängderna anger stadens budget att produkter som har längre livslängd ska uppmuntras och utvecklingen av cirkulär ekonomi främjas. Förvaltningen avser även att söka medel för processledning för att främja cirkulär ekonomi. Syftet är att utveckla stadens förutsättningar att erbjuda cirkulära lösningar i form av ökat återbruk och delande genom att inspirera, vägleda, utreda och samverka. Exempel på åtgärder som kan komma ifråga är att hitta aktörer i staden som kan erbjuda lokaler och personal för cykelkök och att inspirera till fler delandepooler och bytesrum i allmännyttans flerbostadshus.

Återvinna avfall

Kommande insamlingsansvar för förpacknings- och tidningar

I maj 2015 meddelade regeringen att kommunerna får ansvaret för insamlingen av förpackningar och returpapper. Förvaltningen har under hösten 2015 startat ett projekt för att säkerställa att Kretslopp och vatten är beredda att ta över ansvaret för insamling av förpackningsavfall och returpapper när det är dags. Projektet kommer att fortsätta under 2016. I projektet kommer samverkan att ske med representanter för olika intressegrupper, till exempel medborgare, fastighetsägare och producenter. Vi kommer att sträva efter att hitta robusta, kostnadseffektiva och fastighetsnära insamlingssystem baserade på materialslag.

Förvaltningen kommer också att fortsätta med kartläggningen av den fastighetsnära insamlingen av förpackningar och tidningar i flerbostadshus som påbörjats under 2015.

Utveckla återvinningscentralerna

Under 2016 kommer arbetet med att öka återanvändningen och återvinningen av material som samlas in på våra återvinningscentraler fortsätta. Logistiken på Högsbo återvinningscentral kommer ses över och förbättras, samt att ett nytt kontor med personalutrymmen kommer att byggas.

Alelyckan kommer att få nya personalutrymmen för både återvinningscentralens och återbrukets personal.

Insamling av grovavfall

Förvaltningen arbetar med att utveckla tjänsteutbudet efter medborgarnas behov. Tjänsten för fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall som infördes i ett testområde under 2015 har fallit väl ut och ska införas i fler områden under 2016.

Vid beställning av grovavfallscontainer ingår sedan 2015 utsättning av en elhäck. Tjänsten ska utvärderas och vidareutvecklas under 2016. Ytterligare åtgärder som kan leda till renare fraktioner i grovavfallscontainrar ska utredas.

Förpackningsinsamling i Södra skärgården

Förvaltningen jobbar vidare med att se till att insamlingen av tidningar och glas finns tillgängligt i Södra skärgården även framöver. Nästa steg är att se över möjligheten att komplettera med ytterligare insamlingspunkter för pappersförpackningar, metallförpackning och plastförpackningar. Tillgänglighet till förpacknings- och tidningsinsamling är en av flera saker som måste lösas om man på sikt ska kunna ha vikttaxa även i skärgården.

Öka matavfallsinsamlingen

Under 2016 är målet att öka insamlat matavfall från 40 till 42 procent, vilket motsvarar 24 500 ton inklusive hemkompostering. För att nå upp till målet på 50 procent 2020 behövs ytterligare åtgärder. För villahushåll kommer förvaltningen göra ett utskick som kommer att gå ut till alla villakunder som idag inte sorterar ut sitt matavfall. För flerbostäderna kommer förvaltningen att arbeta för att få in större mängder matavfall

med färre felsorteringar hos de flerbostäder som redan är anslutna till matavfallsinsamlingen. Ett viktigt verktyg är kundsamordnarnas dagliga kundkontakter för att påverka införandet och förbättra insamlingen. Vi kommer att erbjuda flerbostadshusägarna att hyra in avfallsinformatörer som kan hjälpa fastighetsägarna att informera sina hyresgäster om vikten av att sortera ut matavfall genom exempelvis dörrknackning. Kretslopp och vatten kommer också att se över tjänsterna för insamling av matavfall för att tillgodose stora kundgruppers behov och eventuellt testa alternativa lösningar i system som vi idag inte har matavfallsinsamling i.

Torrötning av rejekt från förbehandling av matavfall

Utifrån de politiska målsättningarna att öka biogasproduktionen från matavfall har förvaltningen föreslagit att Renova AB skall få i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag och göra en upphandling av en torrötningsanläggning. En torrötningsanläggning skulle göra det möjligt att få biogas även ur det rejekt som sorteras bort i förbehandlingsanläggningen och idag förbränns. I upphandlingen kommer det finnas ett villkor att det krävs en avstämning i ägarråd och ägarkommuner samt ett investeringsbeslut i Renova AB:s styrelse innan köpet kan genomföras. Med torrötning skulle biogasproduktionen kunna öka med cirka 70 procent till ca 34 GWh. Marknaden för biogas växer inte i samma takt som utbyggnaden av anläggningar på grund av låga priser på fossila bränslen och otillräckliga styrmedel. Torrötningen i sig innebär också en ökad kostnad för matavfallsbehandlingen jämfört med idag för att nå målet. Ärendet är bordlagt i Kretslopp och vattennämnden 2015-09-29.

Insamling och behandling av farligt avfall och elavfall

Förvaltningen kommer att förbättra uppföljningen av olika mätetal för insamlade volymer och ekonomisk uppföljning, för att kunna utvärdera effekten av olika insatser som exempelvis information. Möjligheterna att införa en mobil miljöstation som komplement till de stationära stationerna kommer att utredas. Informationen kring den fastighetsnära insamlingen farligt avfall och elavfall i flerbostadshus skall bli tydligare. En liknande tjänst för fastighetsnära insamling vid småhus kommer att utredas. I och med att handelns ansvar tydliggjorts avseende elavfall kommer Samlarna att vidareutvecklas med eventuellt andra fraktioner smått farligt avfall. För att undvika felsorterat elavfall i grovavfallscontainer kommer tjänsten med elhäck till grovavfallscontainer att utvärderas och utvecklas så att tjänsten kan bli tillgänglig för fler. Målet är att insamling av elavfall bör vara obligatoriskt vid hämtning av grovavfallscontainer.

Nedlagda deponier

Vid de nedlagda deponierna inom nämndens ansvarsområde undersöks yt- och grundvatten regelbundet enligt kontrollprogram som uppdateras enligt aktuell riskbedömning.

Brudaremossens lakvatten är anslutet till avloppsledningsnätet och Ryaverket. För att Gryaab även i fortsättningen ska kunna certifiering sitt slam för spridning på åkermark behöver Brudaremossens lakvatten renas till en tolerabel nivå. Under 2016 kommer ett beslut fattas om fortsatt hantering och om avledning fortsatt kan ske till Ryaverket efter lokal rening. Vid Välen planeras utredningar om skäligen åtgärder för att minimera påverkan på Välenviken från nedlagda deponier. Arbetet med att förbättra skyddsskiktet på Ekeredsdeponin har påbörjats 2015 och kommer att fortsätta enligt Trafikverkets tidplan även under 2016.

God säkerhet och arbetsmiljö

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för nedanstående mål i A2020.

- Arbetsskador ska minska till minst samma nivå som riksgenomsnittet för samtliga branscher i Sverige.
- Antalet olyckor inom avfallshanteringen med tredje person inblandad ska minst halveras.
- Jämförande statistik över de yrkesgrupper som drabbas mest av arbetsskador visar att avfallshanteringen är en av de branscher som är mest drabbade.

Föreskrifter

"Föreskrifter för avfallshantering i Göteborg" är det styrdokument som beskriver fastighetsägarnas rättigheter och skyldigheter för att säkerställa en tillgänglig, trygg och säker avfallshantering. Den sätter på så sätt även ramarna för avfallshämtarnas arbetsmiljö. Arbetet med att revidera föreskrifterna vilket kommer att fullföljas och implementeras under 2016.

Arbetsmiljö

Vi kommer fortsätta att utveckla samarbetet med andra förvaltningar och verksamheter inom Göteborgs Stad, Trafikkontoret, Stadsbyggnadskontoret med flera, för att förbättra arbetsmiljön vid avfallsinsamling. Det sker genom att förändra i befintlig gatumiljö, men än viktigare är att se till att vi inte bygger in dålig arbetsmiljö i nya bostadsområden. Arbetet med att få bort riskfyllda backningsmoment kommer att fortsätta även under 2016.

Kostnadseffektiv avfallshantering

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för nedanstående mål i A2020.

- Avfallshanteringen i regionen ska utföras med hög kvalitet i förhållande till kostnad.

Upphandling

Under 2016 kommer arbetet med upphandlingarna av entreprenaderna i Centrum och Hisingen startas för driftsättning 2017. Båda områdena är, och kommer vara, mycket påverkade av den expansion och förtätning av staden som inletts. Detta ställer särskilda krav på flexibilitet och nytänkande i ett kommande avtal. Vid upphandling av avfallsentreprenader kommer krav ställas på social hänsyn.

Anläggningar

Kretslopp och vatten har 2015 tagit över arrendet och verksamhetsansvaret för Kretsloppsplatsen Styrso skäret i Södra skärgården. För att säkra verksamheten kommer det sökas miljötillstånd för verksamheten, det finns en anmälan sedan tidigare gjord av Renova. I tillståndsprocessen kommer anläggningen ses över och förbättras för att möta de krav som ställs av olika myndigheter.

Översyn av tjänsteutbudet i Södra skärgården

Som en del i att bidra till en kostnadseffektiv avfallshantering kommer förvaltningen under 2016 att se över tjänsteutbudet i Södra skärgården. Där samlas hushållsavfallet in både i säck och i kärl, med intervallen varje, varannan och var fjärde vecka. Förvaltningen kommer att se över vilka tjänster som används minst och om dessa är lämpliga att fasa ut om kundens behov att bli av med avfall kan tillgodoses på annat sätt.

Robust avfallshantering

De åtgärder som beskrivs här avser att öka måluppfyllnad för nedanstående mål i A2020. I den mån målen är mätbara återfinns värden i kapitel 4.6 Nyckeltal.

- Rätt kompetens och jämn åldersfördelning.

- Utveckla och tillvarata ny kunskap för att bibehålla en modern avfallshantering.
- Planer för att klimatanpassa tillståndspliktiga anläggningar ska vara klara år 2015.
- Avfallshanteringen ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.
- Hög beredskap och kompetens för risk- och krishantering.
- Behandlings- och hanteringskapaciteten i avfallssystemen, inklusive förorenade massor ska vara säkrade.

Avfallsstrategiskt program

För att de olika förvaltningarna ska arbeta efter de strategier och åtgärder som tagits fram i det avfallsstrategiska programmet kommer information, förankring och andra stödjande åtgärder ske under 2016. På så sätt säkras tillräckliga och lämpliga utrymmen för avfallshantering vid om- och nybyggnationer.

Stadsplanering

Förvaltningen är tidigt med i planprocessen för att kunna påverka och bidra till en hållbar och säker insamling av avfall i framtidens Göteborg. Vi fortsätter att förbättra arbetet med andra förvaltningar kring detta och bevakar att insamlingssystemen blir lätta att använda för alla medborgare och att insamlingslösningarna blir optimala. Även för förvaltningens arbete med tillgänglighet till hämtställen för entreprenörerna är samverkan med andra förvaltningar avgörande. Vi deltar också aktivt vid akademins framtagning av projektförslag och vid eventuella genomföranden gällande innovativa insamlingssystem.

Förvaltningen har en aktiv roll i arbetet med utvecklingen av Frihamnen där spännande tankar om ett modernt insamlingssystem finns som kan hjälpa oss nå ett kretsloppsamhälle. Förvaltningen deltar också i ett projekt som drivs av Trafikkontoret där en möjlig framtida hushållsavfallsinsamling som samordnas med insamling av verksamhetsavfall och leverans av gods testas på Lindholmen.

Återvinningsstationer

Det finns cirka 340 återvinningsstationer i Göteborg. Många av dem kommer att beröras av detaljplaneändringar då det byggs många nya bostäder i staden. Arbetet med flytt, borttagande och nyetablering av återvinningsstationer kommer att fortgå under 2016.

Avfallsinsamling

Renova Miljö AB verkar på den öppna marknaden inom ägarkommunerna och ansvarar via upphandlingar för insamlingen av avfall i åtta av stadens nio insamlingsentreprenader. Renova Miljö AB har under 2015 förlorat en del uppdrag och eftersom bolaget inte har möjlighet att utöka sitt verksamhetsområde utanför ägarkommunerna finns en risk för att robustheten i insamlingsarbetet sänks. Förvaltningen har inget ansvar för Renova AB men har via kommunalt chefsnätverk Renova, KCR, uppmärksammat ägarrådet på förhållandet och KCR har tagit beslut om att påbörja första steget av två i en utredning om insamlingsstrategier för ägarkommunerna. Utredningen kommer att redovisas i ägarrådet.

Återbruket

Under 2016 kommer Återbruket se över sortimentet och prissättning. Verksamheten kommer ha ett fortsatt socialt engagemang via frivården och arbetsförmedlingen.

3.4 Personal/Medarbetare

Vi når vårt övergripande mål "Attraktiv arbetsplats" och våra verksamhetsmål genom motiverade, kompetenta och serviceinriktade medarbetare som bland annat erbjuder delaktighet, engagerande arbetsuppgifter, en väl fungerande och lärande

arbetsorganisation samt en trygg och säker arbetsmiljö.

En god, hälsofrämjande och ickediskriminerande arbetsmiljö

I målet att vara en attraktiv arbetsplats ingår att vara en arbetsplats som präglas av jämställdhet och mångfald med lika rättigheter och möjligheter för samtliga medarbetare. Specifika mål och aktiviteter kring detta arbete anges i Plan för medarbetares lika rättigheter och möjligheter men även i de skrivningar som återfinns i budget under stadens mål och uppdrag. Förvaltningen kommer under 2016 fortsätta att implementera de gemensamma förhållningssätt som tagits fram utifrån stadens förhållningssätt. Ett av förhållningssätten kvarstår och det är "Vi tänker nytt" som förvaltningen planerar att inkludera i ett arbete kring innovation och även inkludera i arbetet med de förändrade arbetsätt som kommande samlokalisering kommer att innebära.

En analys och eventuella åtgärder utifrån resultatet av medarbetar- och ledarenkäten ska arbetas fram på respektive avd/enhet/stab, samt på övergripande nivå. Ett nytt sätt att kartlägga den psykosociala arbetsmiljön utifrån medarbetarenkäten kommer att införas under 2016. Under 2016 kommer dels ett arbete med att säkerställa att lagar, rutiner och processer med koppling till stadens HR-processer efterföljs, dels ett fortsatt arbete med frågan om stress och arbetsbelastning, nästa år med utgångspunkt från den nya AFS:en Organisatorisk och social arbetsmiljö. Utbildningsinsatser för att säkerställa kompetens kring arbetsmiljö och alkohol- och drogrelaterade problem kommer att anordnas för chefer, skyddsombud och nya medarbetare. När det gäller friskvård kommer ett arbete mer med riktade insatser utifrån att respektive arbetsgrupp tar ställning till sitt behov att fortsätta.

Förutsättningar för ett gott ledar- och medarbetarskap

Under en längre tid har arbetet inom ledarområdet varit att förbättra ledarnas förutsättningar, ett arbete som ska fortgå som en naturlig del av verksamheten under 2016. De speciella ledarskapsinsatser som planeras under 2016 kommer dock att fokusera på det personliga ledarskapet bland annat genom arbetet med förvaltningens förhållningssätt, det kommunikativa ledarskapet och chefens olika roller enligt Göteborg Stads definition.

God kommunikation och samverkan

Målet är att under 2016 ytterligare öka kvaliteten och tydligheten i vår internkommunikation, bland annat genom att utveckla chefernas kommunikativa ledarskap genom ett samarbete mellan HR och Kommunikation som utifrån ledarenkätens kommunikationsindex coachar chefen. En fortsatt utveckling av förvaltningens interna del i intranätet, KV internt, kommer att ske under 2016. För att ytterligare höja kvaliteten på facklig samverkan kommer en utvärdering ske under 2016 utifrån en framtagen mall.

Kunniga, kompetenta, engagerade och nöjda medarbetare/ledare

Ett fortsatt prioriterat mål är att vara en attraktiv arbetsplats och att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare och ledare. För att stärka de sidor som gör oss till en attraktiv arbetsplats, ska förvaltningen under 2016 arbeta med de planerade åtgärder som identifierats i Plan för attraktiv arbetsplats. Förvaltningens mål är att vara en lärande organisation där medarbetarna ges möjlighet till utveckling, ett meningsfullt och viktigt arbete med stort eget ansvar, samt konkurrenskraftiga anställningsvillkor. Under året kommer förvaltningen i syfte att kunna trygga personalförsörjningen att delta vid olika arbetsmarknadsmässor samt erbjuda traineeprogram, feriearbeten, praktikplatser och examensjobb.

3.5 Ekonomi/Ägare

Förvaltningens framgångsfaktorer för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk situation med en ekonomi i balans består av god ekonomisk planering, god ekonomisk hushållning, god ekonomisk uppföljning samt rättvisande redovisning. Samtliga dessa faktorer utgör var för sig och tillsammans viktiga beståndsdelar för en förtroendefull hantering av förvaltningens ekonomi.

Stadens nya ekonomikoncept

Runt årsskiftet 2015/2016 genomför förvaltningen de sista momenten för att ansluta sig till stadens nya ekonomikoncept, som innebär att hantering av inköp, huvudbok och uppföljning blir samma som i övriga staden. Av bland annat tekniska skäl har förvaltningens ekonomimodell omarbetats inför övergången till ekonomisystemet Agresso. Den nya ekonomimodellen innebär bland annat att den interna redovisningen förenklats, samtidigt som ansvarsbenämningarna har ändrats. Ytterligare en förändring är att de kostnader som uppstår i ett kollektiv, men som hör till ett annat, i möjligaste mån förs direkt till rätt avdelning. Det nya arbetssättet minimerar behovet av ramavstämningar.

Sammantaget innebär förändringarna att den ekonomiska uppföljningen på enhetsnivå initialt kommer att kräva mer tid, men att de på längre sikt förenklar uppföljningsarbetet. Ett stort antal medarbetare kommer att beröras av införandet av de nya systemen, och omfattande internutbildningsinsatser blir aktuella. Den nya ekonomimodellen kommer att utvärderas kontinuerligt, och eventuella förändringar införs i budget 2017.

Förvaltningens omfattande projekthantering, framför allt gällande investeringar, ställer långtgående krav på uppföljning. I dagsläget kan Agresso inte hantera detta, varför en del merkostnader uppstår under 2016 för att säkerställa en god projektuppföljning under året.

Komponentavskrivning

Från och med 2017 kommer förvaltningen att tillämpa komponentavskrivning för sina anläggningar. I och med detta kommer kostnaderna för planerat underhåll, som till och med 2016 belastar resultatet under inköpsåret istället att delas upp i avskrivningar under flera år. Arbetet med att förbereda komponentredovisning kommer att fortgå under 2016, och den första tillämpningen blir i budgetarbetet för 2017.

3.6 Nyckeltal/Indikatorer

Nedanstående nyckeltal är valda utifrån uppföljning av budget.

Förvaltningen följer också upp verksamheten med hjälp av branschens modeller, för VA är det Hållbarhetsindex och för avfall Avfall Sveriges modell. Syftet med Hållbarhetsindex är att ge verksamhetsansvariga och kommunpolitiker på olika nivåer ett verktyg för att förstå och kunna kommunicera verksamhetens förmåga att leverera kort- och långsiktigt hållbara vattentjänster. Under 2016 kommer Hållbarhetsindex användas för analys och uppföljning av VA-verksamheten som komplement till tabellens mått. Avfall Sveriges modell kommer också att användas för analys av verksamheten i stort.

Kund/Brukare

Nyckeltal/Indikator	Mål på lång sikt	Budget 2016	Prognos 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Nöjd kund (småhus) [%] ^[1]	90	90	mäts i okt	88	86	81
Nöjd kund (flerbostad) [%] ^[1]	90	90	70	67	66	85
Prisvärd tjänst VA (småhus) [%] ^[2]	öka	öka	mäts i okt	70	65	61
Prisvärd tjänst VA (flerbostad) [%] ^[2]	öka	öka	52	60	60	62
Prisvärd tjänst avfall (småhus) [%] ^[2]	öka	öka	mäts i okt	70	64	64
Prisvärd tjänst avfall (flerbostad) [%] ^[2]	öka	öka	45	50	48	54
Nöjd med smaken på vattnet (boende i lägenhet) [%]	90	90	-	96	90	92
Nöjd med avfallshanteringen (boende i lägenhet) [%]	90	90	-	82	80	65
Svarstid kundservice [minuter]	0:45	1:00	1:15	1:32	2:68	-
Klagomål på dricksvattenkvalitet lukt eller smak [antal]	25	25	59	92	40	32
Klagomål på dricksvattenkvalitet missfärgat vatten [antal]	50	50	300	70	46	55
Klagomål på avfallshämtning [antal]	minska	720	720	615	1 561	2 750
Kvalitet levererat dricksvatten [antal otjänliga vattenprover]	0	0	1	1	0	0
Källaröversvämningar där ansvaret är vårt [st]	40	72	44	72	207	53
Skadeärenden vatten och avlopp, inkomna ärenden under året [st]	-	110	67	110	236	128

[1] Andel svarande kunder som uppger sig vara "mycket nöjda" eller "ganska nöjda" totalt sett. [2] Andel svarande kunder som instämmer helt eller delvis i påståendet att avfallshanterings- och VA-tjänster är värda sitt pris.

Verksamhet/Processer

Nyckeltal/Indikator	Mål på lång sikt	Budget 2016	Prognos 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Försålt vatten i Göteborg [Mm ³]	-	43,6	43,5	43,5	43,2	43,1
Försålt vatten kranskommuner [Mm ³]	-	3,4	3,4	3,4	3,7	3,9
Utställd kärllåsvolym [Mm ³]	-	1,73	1,70	1,68	1,65	1,61
Läckage [m3 per km ledning och dygn]	14	19	22	22,7	21,6	19,8
Läckage [%]	15,6	20	22,2	22,9	22,1	20,9
Andel tillskottsvatten av total mängd till Ryaverket, 10-årsmedel [%]	50	-	57	57	57	56
Förnyelsetakt vattenledningsnätet [%]	[3]	-	-	0,5	0,43	0,47
Förnyelsetakt avloppsledningsnätet	[3]	-	-	0,34	0,22	0,17
Andel producentansvarsavfall i brännbart hushållsavfall [%]	15	minska	27	27	27	27
Andel matavfall till biologisk behandling [%]	50	42	40	38	35	32
Hushållsavfall säck och kärl [ton]	minska	107 000	107 000	108 862	110 063	112 645
Grovavfall [ton] ^[4]	minska	48 000	46 200	43 292	41 125	38 105
Farligt avfall [ton] ^[5]	-	-	-	3 357	3 111	2 719
Insamlat matavfall [ton]	27 500	22 400	21 100	19 662	17 963	15 671
Antal besök ÅVC ^[6]	-	284 000	278 000	269 600	265 022	250 100

[3] Förnyelsetakt är inte ett mål i sig, men flera mål är beroende av att planerat underhåll utförs i tillräcklig omfattning. För vattenledningsnätet bedöms en långsiktig hållbar förnyelsetakt just nu vara ca 0,6-0,7 % och för avloppsledningsnätet 0,25-0,3 %. Nuvarande takt behöver öka under 2020-talet. [4] Grovavfall ÅVC och hämtat, borträknat verksamhet. [5] Antal besökare på ÅVC inkluderar uppskattade gratisbesök och från 2011 andra regionbesökare. [6] Inklusive fria besök

Personal/Medarbetare

Nyckeltal/Indikator	Mål på lång sikt	Budget 2016	Prognos 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Nöjd MedarbetarIndex (NMI)	-	-	-	64	-	-
Nöjd LedarIndex	-	-	-	64	-	-
Mål kommunikativa ledare	-	-	-	84	-	-
Sjukfrånvaro [%]	3,5	4,0	4,0	3,9	3,77	-
Personalomsättning [%]	-	-	-	7,1	8,4	-

Ekonomi/Ägare

Nyckeltal/Indikator	Mål på lång sikt	Budget 2016	Prognos 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Eget kapital - Förvaltningen [kkkr]	33 300 - 48 700	11 775	6 475	19 425	25 127	81 283
Eget kapital - VA [kkkr]	20 000 - 30 000	6 994	994	19 744	11 386	26 641
Eget kapital - Avfall [kkkr]	12 500 - 17 500	3 571	4 071	-1 729	12 422	49 736
Eget kapital - Återbruket [kkkr]	800- 1 200	1 210	1 410	1 410	1 319	4 906

4 Resursfördelning

4.1 Effektiv resursanvändning (förändringsfaktorn)

Långsiktighet i ökad effektivitet

Genom samarbete och benchmarking med andra kommuner i Sverige och även större städer i Norden ser förvaltningen hur vi ligger till och kan då relatera till vår kvalitet och våra kostnader jämfört med andra. Det utgör den långsiktiga strategin för ökad effektivitet.

Effektivitet i energianvändning

De åtgärder som beskrivs under 4.2.5 förväntas bidra till lägre kostnader för energi på sikt.

Vidareutveckling av IT-stöd i verksamheten

Under 2015 har ett arbete påbörjats med att ta fram kravspecifikation för ett IT-stöd för ärendehantering, implementering planeras ske under 2016. Systemet ska till att börja med främst användas av stadsbyggnadsenhetens bygglovshandläggare. Syftet är att få en säkrare dokumentation, bättre överblick och effektivare arbetsrutiner vid hantering av VA-beställningar. För att förenkla arbetsprocessen och få en säker datalagring kommer ett flertal integreringar med andra IT-stöd på förvaltningen att göras.

Under 2016 planeras införande av ett nytt IT-stöd för planering av tillsyn av verksamhetens olika anläggningar. I projektet ingår även ett anläggningsregister för VA-nätets anläggningar. Syftet är ökad effektivitet samt ökad kvalitet på dokumentation vilket genererar bättre beslutsunderlag för både planerade och akuta driftaktiviteter. Med samma syfte kommer även ett IT-stöd för transportsamordningen av tunga transporter för rörläggarlagen att implementeras fullt ut under 2016.

Uppföljning av effektivitet

Ökad effektivitet följs upp framför allt genom Hållbarhetsindex för VA-verksamheten och Avfall Sveriges värderingsrapport och nyckeltal för avfallsverksamheten. Hållbarhetsindex är ett samlat index för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet för VA-verksamheten, utvecklat av branschorganisationen Svenskt Vatten. Avfall Sveriges värderingsrapport ger en samlad, allmän bild på vår prestation i förhållande till andra kommuners.

4.2 Driftbudget

I kommande avsnitt sker kortfattade redogörelser med avseende på de ekonomiska budgetar som förvaltningen upprättat för förvaltningen som helhet och för respektive verksamhetsområde.

4.2.1 Förvaltningsgemensamt

Kretslopp och vatten bedriver verksamhet inom tre olika verksamhetsområden; VA (vatten och avlopp), avfall samt återbruk. I detta avsnitt redogörs för förvaltningens samlade verksamhet.

Intäkter

Förvaltningens samlade intäkter ökar i budget 2016 jämfört med tidigare år. Taxeintäkterna har beräknats både med hänsyn till taxeökningar och till volymrelaterade förändringar. Storleken på övriga intäkter bygger dels på antaganden om sidoordnad försäljning, men beror också på de projekt, framför allt på avfallssidan, som genomförs med stöd av bidrag från staden.

För en mer detaljerad redogörelse kring förvaltningens intäkter hänvisas till avsnitt för respektive verksamhetsområde.

Kostnader

Förvaltningens lönekostnader är beräknade med utgångspunkt i den prognos som lades efter augusti 2015, där hänsyn är tagen till kända personalförändringar under slutet av 2015. Inför 2016 har varje enhet gjort en bedömning av sin personalsituation, inklusive de ny- eller ersättningsrekryteringar som behöver göras. En bedömning har gjorts av tidpunkten när ny personal kan väntas börja, medan ersättningsrekryteringar har beräknats med viss överlappning för att möjliggöra upplärning. Ett avdrag har gjorts för att spegla den kostnadsminskning som under ett normalår uppstår till följd av olika former av korttidsfrånvaro. Löneökningen är beräknad till 2,0 procent från och med april 2016, vilket är det som anges i stadens budgetanvisningar.

Sociala avgifter är beräknade till 42,0 procent av lönekostnaderna, där ca 31,0 procent består av arbetsgivaravgifter med mera. Resterande kostnader är relaterade till förvaltningens pensionsskuld, och har beräknats utifrån KPA:s prognos för pensionsskuldens utveckling från maj 2015.

Kostnadsposter som påverkas av ingångna avtal, till exempel avfallsentreprenader och energi, har budgeteras med dessa förutsättningar. Övriga kostnadsposter har ökats med den allmänna priskompensationsfaktorn 1,0 procent, respektive 2,5 procent för lokaler.

Avskrivningar baseras på tidigare års investeringar. Dessutom görs ett antagande om vilka investeringsprojekt som kommer att avslutas under året.

Räntekostnaderna uppstår i takt med att kapital används under året, vilket kan variera från år till år. 2016 är budgeterat som ett normalår avseende kapitalanvändningen. Vid beräkningen har stadens internränta på 2,5 procent använts.

En förändring för 2016 är att kostnader som uppstår i ett kollektiv men som hör till ett annat, under året kommer att föras direkt till rätt kollektiv. Vissa belopp ligger därför på andra rader i respektive kollektivs resultaträkning jämfört med tidigare års budget och utfall.

Resultaträkning

Tabell: Resultaträkning

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Taxeintäkter	1 153 005	1 197 000	1 258 535
Anläggningsavgifter	2 085	2 700	3 400
Hyror och arrenden	2 317	2 500	2 550
Bidrag	8 091	7 400	11 620
Försäljning av verksamhet	9 028	5 800	4 201
Övriga intäkter	51 617	48 100	38 400
Reavinster	72	300	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	34 426	38 000	42 760
Summa intäkter	1 260 641	1 301 800	1 361 466
Löner/arvoden	146 575	158 400	172 285
Sociala avgifter	65 255	61 800	69 354
Köp av huvudverksamhet	561 222	555 850	579 235
Entreprenader och köpta tjänster	146 117	156 100	160 406
Lokal o markhyror	9 791	11 950	13 299
Energi	41 714	43 930	46 912
Förbrukningsmaterial	12 846	12 740	11 438
Övrig kostnad	142 017	131 000	132 397
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	1 125 537	1 131 770	1 185 326
Planenliga avskrivningar	79 117	95 700	99 900
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	55 987	74 330	76 240
Ränteintäkter	352	0	0
Summa finansiella intäkter	352	0	0
Ränta kommunskuld	60 827	70 500	70 610
Övriga räntekostnader	1 214	30	330
Summa finansiella kostnader	62 041	70 530	70 940
Årets resultat	-5 702	3 800	5 300

Specifikation av Övriga kostnader (kkkr)

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Material	54 881	45 100	45 212
Hyra, reparation och underhåll	49 684	54 080	50 977
Tele, porto m m	4 415	5 520	7 446
Försäkring, skador, föreningsavgifter	33 037	26 300	28 762
Summa	142 017	131 000	132 397

Eget kapital

Tabell: Eget kapital

(kkkr)	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Eget kapital	19 425	6 475	11 775

4.2.2 VA-verksamheten

Det budgeterade resultatet för VA-verksamheten anger ett positivt resultat på 6,0 Mkr.

Intäkter

Taxeintäkterna för VA-verksamheten varierar med en rad faktorer, där försåld vattenvolym är den som påverkar totalbeloppet mest. Det som också påverkar är fördelningen mellan fasta och rörliga avgifter, samt vilken kombination av tjänster som kunderna väljer att använda. Beräkningarna i budget 2016 har antagit en försåld vattenvolym på 43,6 Mm³, vilket är en ökning jämfört med tidigare års budget och utfall. Ökningen beror framför allt på den befolkningsökning som pågår inom försäljningsområdet, och som ger en större effekt än den minskning av förbrukningen per invånare som pågår sedan några år tillbaka. Försäljningen till industrin antas vara oförändrad. Den totala taxeökningen för 2016 har föreslagits till 5,5 procent, vilket innebär att hela det utrymme som angavs i kommunfullmäktiges riktlinjer för budget 2016 används.

Nivån på bidrag ligger kvar med antagandet om fortsatta bidrag för Västsvenska Paketet.

Kostnader

I de fall som budgeterade kostnader inte baseras på verksamhetsspecifika bedömningar har uppräkningskoefficienter med 1,0 procent för varor och tjänster samt med 2,5 procent för lokaler/markhyror.

Lönekostnaderna är beräknade med utgångspunkt i augustis prognos för 2015. Ny- och ersättningsrekryteringsbehovet har tagits med i beräkningen, liksom en förväntad löneökning på 2 procent. Ny personal har kostnadsberäknats för den del av året de förväntas arbeta, och ett schablonavdrag har gjorts för att spegla den kostnadsminskning som under ett normalår uppstår till följd av olika former av korttidsfrånvaro.

Den avdelning som har det största rekryteringsbehovet under 2016 är Utveckling och projekt, främst till följd av förvaltningens höga nivå på planerat underhåll samt de utbyggnader som genomförs i staden. Övriga avdelningar, inklusive staberna, kommer att utökas i mindre omfattning. I vissa fall rör sig utökningarna om tillsättningar av

tjänster som varit vakanta under året som gått, och som istället har bemannats av konsulter.

Sociala avgifter har budgeterats i enlighet med KPA:s prognos för utvecklingen av förvaltningens pensionsskuld.

Köp av huvudverksamhet består för VA-verksamheten av kostnader för det regionala bolaget Gryaabs avloppsrening. Kostnadsnivån har vid prissamråd 2015-10-01 stämts av mellan förvaltningen och bolaget.

Kostnaden för entreprenader och köpta tjänster ligger på samma nivå som i föregående budget. IT-relaterade kostnader ökar något på grund av de lösningar som krävs för att säkerställa den ekonomiska redovisningen, medan övriga konsulttjänster minskar, då nyanställningar i vissa fall minskar behovet av inhyrda konsulter. Kostnaderna för förberedelser inför samlokaliseringen vid Alelyckan har budgeterats med 3,0 Mkr för 2016.

Lokal- och markhyror ligger kvar på samma nivå som i föregående budget, medan kostnaden för energi ökar. Den stora användningen av energi sker vid pumpning av vatten respektive avloppsvatten. Den del av ökningen i årets budget som inte är prisrelaterad, härrör sig till produktionsområdet, där det nya reningssteget ultrafilter medför en högre förbrukning. Kostnaden för övergång från naturgas till biogas står för en del av ökningen.

Det planerade underhållet ökar något mot budget 2015 gällande avloppsvattenavledning, och ligger kvar på samma belopp för övriga verksamhetsgrenar.

Avskrivningarna ökar kraftigt jämfört med föregående års budget beroende på att projektet ultrafilter är avslutat och börjar generera avskrivningar. Räntekostnaderna ligger i nivå med prognosen i augusti 2015.

Resultaträkning

Tabell: Resultaträkning

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Taxeintäkter	783 360	809 000	853 495
Anläggningsavgifter	2 085	2 700	3 400
Hyror och arrenden	1 525	1 500	1 500
Bidrag	6 575	6 000	5 900
Försäljning av verksamhet	8 528	5 800	4 201
Övriga intäkter	39 169	36 800	30 275
Reavinster	72	300	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	34 426	38 000	42 260
Summa intäkter	875 740	900 100	941 031
Löner/arvoden	138 153	149 000	155 600
Sociala avgifter	61 507	58 100	62 350
Köp av huvudverksamhet	229 752	232 000	240 000
Entreprenader och köpta tjänster	97 591	109 000	114 250
Lokal o markhyror	6 544	7 000	7 054
Energi	41 320	43 300	46 309
Förbrukningsmaterial	12 343	12 000	10 616
Övrig kostnad	140 342	128 400	131 060
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	727 552	738 800	767 239
Planenliga avskrivningar	79 117	94 300	98 300
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	69 071	67 000	75 492
Ränteintäkter	114	0	0
Summa finansiella intäkter	114	0	0
Ränta kommunskuld	60 827	69 000	69 192
Övriga räntekostnader	0	0	300
Summa finansiella kostnader	60 827	69 000	69 492
Årets resultat	8 358	-2 000	6 000

Specifikation av Övriga kostnader (kkkr)

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Material	54 875	45 000	45 212
Hyra, reparation och underhåll	49 201	53 000	50 201
Tele, porto m m	4 271	5 400	7 277
Försäkring, skador, föreningsavgifter	31 995	25 000	28 370
Summa	140 342	128 400	131 060

Eget kapital

Tabell: Eget kapital

Belopp i kkr	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Eget kapital	19 744	994	6 994

4.2.3 Avfallsverksamheten

Det budgeterade resultatet för avfallsverksamheten anger ett negativt resultat på 0,5 Mkr.

Intäkter

Avfallsverksamheten finansieras huvudsakligen genom taxeintäkter från kunder och brukare. Budgeterad intäktsnivå utgår i huvudsak från bedömd volymutveckling av avfallsmängder samt priser för direkttilldelade och upphandlade entreprenadtjänster. Taxeintäkterna syftar till att täcka nödvändiga kostnader för avfallsverksamheten. De prisförändringar som budgeten bygger på ger en ökning av finansieringen via taxor på 4,5%, vilket innebär att hela kommunfullmäktiges ram för intäktsökningar utnyttjas.

Avfallsverksamhetens intäkter består delvis av trögrörliga delar, till exempel grundavgifter för olika typer av insamlingskärl. Andra delar av intäkterna varierar snabbare med kundernas beteendemönster, där framför allt benägenheten att sortera ut matavfall snabbt ger utslag på intäkternas storlek. Ytterligare intäktsposter är beroende av marknadspriserna på sålt material; till exempel el- eller metallskrot.

Budget 2016 räknar med en ökad insamling av mat- och grovavfall, vilket är i linje med utvecklingen under de två senaste åren. Brännbart avfall antas däremot ligga kvar på den prognostiserade nivån för 2015, då effekten av befolkningsökningen förväntas neutraliseras av en minskad mängd brännbart avfall per invånare. Förändringarna stämmer väl överens med de bedömningar som gjorts av Statistiska Centralbyrån (SCB) och Handelns utredningsinstitut (HUI).

Bidragen från staden, som avser miljöprogramsåtgärder, ligger kvar på samma nivå som i budget 2015. Bidraget är resultatneutralt, vilket innebär att ett lika stort belopp belastar avdelningen som en kostnad.

Det är fortsatt låga förväntningar på skrotpriser, varför budget 2016 för skrotintäkter ligger kvar på nivån för 2015 års augustiprognos.

Kostnader

I de fall som budgeterade kostnader inte baseras på verksamhetsspecifika bedömningar har uppräkningskoefficienter med 1,0 procent för varor och tjänster samt med 2,5 procent för

lokaler.

Till och med 2015 års resultaträkning har samtliga kostnader för Avfalls projektenhet inom utveckling och projektavdelningen redovisats på raden för entreprenader och köpta tjänster. Från och med budget 2016 ligger kostnaderna för enheten istället på "rätt" rader, till exempel lön.

Lönekostnaderna är beräknade med utgångspunkt i augustiprognosen för 2015. Behovet av nyrekryteringar och ersättningar har bedömts, och kända korttidsvakanser har tagits med i beräkningen. Löneökningen har satts till 2,0 procent, och ett schablonavdrag har gjorts för att spegla den kostnadsminskning som under ett normalår uppkommer vid olika former av korttidsfrånvaro. Sociala avgifter har budgeterats i enlighet med KPA:s prognos för utvecklingen av förvaltningens pensionsskuld.

Avfallsavdelningen bedriver bland annat beställarverksamhet, där den enskilt största kostnadsposten utgörs av entreprenadkostnader för insamling, transport och behandling av avfall. Under 2016 är kostnaderna för insamling och transport beräknade utifrån redan ingångna avtal; inga nya entreprenader påbörjas under året. I avtalen med entreprenörerna ingår en klausul som reglerar böter och bonus. Bonus upp till en viss nivå betalas ut till entreprenörerna om insamlingsarbetet håller god kvalitet, och antalet kundklagomål är få, medan motsatta förhållanden innebär att entreprenörerna får betala böter. Under de senaste åren har insamlingskvaliteten varit god, med stora bonusutbetalningar som följd. Budget 2016 räknar med fortsatt god kvalitet på insamlingen.

Behandlingskostnaderna, den andra delen av köp av huvudverksamhet, ökar mot föregående budget. Det är framför allt kostnader för behandling av material som slängs vid återvinningscentraler som går upp. Detta stämmer väl överens med de bedömningar som SCB och HUI gjort, där man förutspår en svag utveckling av dagligvaruhandeln och en ökad volym i sällanköpshandeln. Kostnaderna för de kärl och behållare som distribueras ut till kunderna ökar också.

Storleken på de finansiella posterna hör ihop med avfallsavdelningens investeringsverksamhet.

Resultaträkning

Tabell: Resultaträkning

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Taxeintäkter	369 645	388 000	405 040
Anläggningsavgifter	0	0	0
Hyror och arrenden	792	1 000	1 050
Bidrag	1 031	1 100	5 550
Försäljning av verksamhet	500	0	0
Övriga intäkter	7 918	6 900	3 800
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	0	0	500
Summa intäkter	379 886	397 000	415 940
Löner/arvoden	5 926	7 600	13 676
Sociala avgifter	2 637	3 000	5 740
Köp av huvudverksamhet	331 319	323 700	339 085
Entreprenader och köpta tjänster	48 338	45 900	47 002
Lokal o markhyror	3 159	4 800	5 945
Energi	255	500	474
Förbrukningsmaterial	348	600	649
Övrig kostnad	1 109	2 200	851
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	393 091	388 300	413 422
Planenliga avskrivningar	0	1 400	1 600
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-13 205	7 300	918
Ränteintäkter	238	0	0
Summa finansiella intäkter	238	0	0
Ränta kommunskuld	0	1 500	1 418
Övriga räntekostnader	1 184	0	0
Summa finansiella kostnader	1 184	1 500	1 418
Årets resultat	-14 151	5 800	-500

Specifikation av Övriga kostnader (kkf)

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Material	1	100	0
Hyra, reparation och underhåll	124	800	414
Tele, porto m m	130	100	148
Försäkring, skador, föreningsavgifter	854	1 200	289
Summa	1 109	2 200	851

Eget kapital

Tabell: Eget kapital

Belopp i kkr	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Eget kapital	-1 729	4 071	3 571

4.2.4 Återbruksverksamheten

Återbrukets resultat för budget 2016 ligger på -0,2 Mkr.

Intäkter

Återbruksverksamheten finansieras huvudsakligen genom försäljningsintäkter och utgångspunkten är att denna verksamhet ska vara självfinansierad. Budgeterad intäktsnivå utgår i huvudsak från en bedömd försäljningsvolym utifrån tidigare och innevarande års intäktsnivåer.

En del av verksamheten finansieras av personalrelaterade bidrag.

Kostnader

Lönekostnaderna har beräknats utifrån en bedömning av bemanningsbehovet, samt en löneökning på 2,0 procent. Ökningen från budget 2015 beror på utökning av personalstyrkan med en person. Att prognosen för löner 2015 är väsentligt lägre, beror på att en del av personalkostnaderna under året istället ligger på raden för entreprenader och köpta tjänster. På Återbruket ersätts korttidsvakanser med timanställd personal, varför inget schablonavdrag för korttidsfrånvaro har gjorts här.

De sociala avgifterna har budgeterats i enlighet med KPA:s prognos för förvaltningens pensionsskuld.

Övriga kostnadsposter har budgeterats med den allmänna prisökningsfaktorn 1,0 procent, respektive 2,5 procent för lokaler.

Resultaträkning

Resultaträkning - Återbruket (kk)

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Taxeintäkter	0	0	0
Anläggningsavgifter	0	0	0
Hyror och arrenden	0	0	0
Bidrag	485	300	170
Försäljning av verksamhet	0	0	
Övriga intäkter	4 530	4 400	4 325
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	0	0	0
Summa intäkter	5 015	4 700	4 495
Löner/arvoden	2 496	1 800	3 009
Sociala avgifter	1 111	700	1 264
Köp av huvudverksamhet	151	150	150
Entreprenader och köpta tjänster	188	1 200	-846
Lokal o markhyror	88	150	300
Energi	139	130	129
Förbrukningsmaterial	155	140	173
Övrig kostnad	566	400	486
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	4 894	4 670	4 665
Planenliga avskrivningar	0	0	0
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	121	30	-170
Ränteintäkter	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0
Ränta kommunskuld	0	0	0
Övriga räntekostnader	30	30	30
Summa finansiella kostnader	30	30	30
Årets resultat	91	0	-200

Specifikation av Övriga kostnader (kkf)

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Material	5	0	0
Hyra, reparation och underhåll	359	280	362
Tele, porto m m	14	20	21
Försäkring, skador, föreningsavgifter	188	100	103
Summa	566	400	486

Eget kapital

Tabell: Eget kapital

Belopp i kkr	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Eget kapital	1 410	1 410	1 210

4.3 Planerad underhållsbudget

Med planerat underhåll avses åtgärder som syftar till att återställa anläggningarnas funktion och värde. Åtgärderna finansieras via driftbudgeten.

Tabell: Planerat underhåll inom VA-verksamheten

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Dricksvattenproduktion	16 710	19 000	22 000
Dricksvattendistribution	61 084	58 000	46 000
Avloppsavledning	43 435	43 000	54 000
Summa	121 229	120 000	122 000

Tabell: Planerat underhåll inom avfallsverksamheten

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Avfall	0	2 000	3 000
Summa	0	2 000	3 000

4.4 Risk- och osäkerhetsbedömning

I anslutning till utarbetandet av denna budget finns ett antal faktorer som kan få påverkan på förvaltningens intäkts- och kostnadsutveckling under 2016. I detta avsnitt beskrivs dessa risk- och osäkerhetsfaktorer per verksamhetsområde.

4.4.1 VA-verksamheten

Personalkostnader

Det har under flera års tid visat sig vara svårt att rekrytera erfarna ingenjörer och projektledare till VA-verksamheten i den takt som behövs. Önskemålen, och därmed budgetbeloppen, har varit större än vad som sedan kunnat åstadkommas. Risken att detta upprepas finns även i 2016 års budget, även om samtliga enheter vinnlagt sig om att endast ta med lönekostnader som med stor trolighet kan uppfyllas.

Procentsatsen för de sociala avgifterna kan förändras om KPA:s prognos för

utvecklingen av förvaltningens pensionsskuld ändras.

Läck- och rörbrottsreparationer

Eftersom utläckaget från dricksvattennätet är fortsatt stort, läggs omfattande resurser på att lokalisera, laga och förebygga läckor. Ny teknik som möjliggör effektivare läcksökning kan initialt ge högre kostnader för reparationer och utbytta ledningar, men förväntas på sikt bidra till att det totala läckaget minskar. Kostnader som kan relateras till oväntade större rörbrott är av naturen osäkra, men ökad satsning på inspektioner av större ledningar minskar osäkerheten.

Skador

De kostnader som uppkommer till följd av översvämningsskador vid kraftig nederbörd är svåra att bedöma. Budget 2016 är lagd som ett normalår avseende skadekostnader.

Finansiella poster

Avskrivningarnas storlek beror på vilka investeringsprojekt som kan avslutas under året, vilket är svårt att bedöma i budgeteringsläget.

Kostnaden för kommunskulden påförs förvaltningen i takt med att kapital används. Avviker kapitalanvändningen under året från det mönster som budgeten beräknats efter, kan kostnaden komma att avvika.

Eftersom komponentavskrivning införs först 2017, berörs inga poster i budget 2016 av denna princip.

4.4.2 Avfallsverksamheten

Intäkter

Avfallsverksamhetens intäkter består delvis av trögrörliga delar, till exempel grundavgifter för olika typer av insamlingskärl. Andra delar av intäkterna varierar snabbare med kundernas beteendemönster, där framför allt benägenheten att sortera ut matavfall snabbt ger utslag på intäkternas storlek. Ytterligare intäktsposter är beroende av marknadspriserna på sålt material; till exempel el- eller metallskrot. Den största osäkerhetsfaktorn i budget 2016 ligger inom området som gäller kundernas beteende.

Personalrelaterade kostnader

Eftersom avfallsverksamheten är en beställarverksamhet, utgör lönekostnaderna en mindre del av den totala kostnadsmassan än på vattensidan. Den största osäkerheten gällande personalkostnader avser sociala avgifter, som kan ändras ifall KPA ändrar sin prognos för pensionsskulden.

Köp av huvudverksamhet

Posten består av kostnader för insamling, transport och behandling av avfall, och är i budget beräknad med antaganden hur kundernas beteendemönster kommer att utvecklas under året. Mängden brännbart avfall antas till exempel ligga kvar på nivån för prognos 2015, medan mängden mat- samt grovavfall antas fortsätta öka. Varje enskild avvikelse från dessa antaganden får återverkan på kostnaderna, och eventuella trendbrott kan oftast säkerställas först under den senare delen av året. En annan faktor gällande avfallsentreprenaderna gäller böter och bonus, som varierar med kvaliteten på insamlingen av avfallet.

Entreprenader och köpta tjänster

Här ingår avfallsverksamhetens del av centrala kostnader, liksom kostnaderna för de personer som organisatoriskt tillhör VA-sidan, men som har avfallsrelaterade arbetsuppgifter. Den största osäkerheten gäller kostnaderna för Utveckling och projektavdelningen, Avfallsprojektenheten, där uppbyggnaden av planerat underhåll

samt utvecklingsprojekten påverkar. Det ligger även en post på 2,6 Mkr som avser projektering och framtagande av förfrågningsunderlag av en torrötningsanläggning. Om projektet genomförs bärs kostnaden av Renova, medan Kretslopp och vatten och eventuella andra medfinansierare bär kostnaden om beslut fattas att inte genomföra det.

4.4.3 Återbruksverksamheten

De främsta osäkerhetsfaktorerna för denna verksamhet består av nivån på försäljningsintäkter där antalet kunder under ett år kan variera. Ytterligare en osäkerhetsfaktor består i de lönebidrag som verksamheten erhåller, vilka kan påverkas om andelen sysselsatt personal med bidrag förändras.

Den största posten på kostnadssidan är lönekostnader, som framför allt påverkas av verksamhetens öppettider och bemanning. En ändrad bedömning av pensionsskuldens utveckling från KPA:s sida påverkar också. Övriga kostnader är förhållandevis enkla att förutse, men kan komma att påverkas ifall 2016 i något avseende avviker från ett normalår.

4.5 Investeringsbudget

I samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut i juni månad erhöll nämnden en investeringsram för 2016 avseende egna VA- och avfallsinvesteringar på 431,3 Mkr inklusive index vilket baserades på gjorda antaganden i samband med årsskiftet 2014/2015. Efter genomgång av förvaltningens investeringsplan för budgetåret uppgår budgeterad investeringsvolym till 380,0 Mkr för 2016 då förvaltningen gjort en förnyad bedömning av aktuella investeringar inom VA-verksamheten.

Därtill erhöll nämnden en investeringsram på 75,0 Mkr för exploateringsinvesteringar. Efter samordnad genomgång tillsammans med fastighetskontoret bedöms exploateringsinvesteringarna för 2016 uppgå till 105,0 Mkr.

Investeringar VA-verksamheten

Just nu är förvaltningen mitt i en period med stor investeringsvolym. De investeringar som Kretslopp och vattennämnden själva förfogar över består av investeringar inom dricksvattenproduktion, dricksvattendistribution, avloppsavledning och övriga investeringar (nylagda serviser, IT-investeringar, nya vattenmätare). Dessa investeringar styrs av de nödvändiga behov som kretslopp och vatten identifierat genom bland annat åtgärdsplaner inom vatten och avloppsområdet. Måldelarna i Åtgärdsplan vatten och i Åtgärdsplan avloppsavledning är politiskt beslutade.

Generalplaneinvesteringar är investeringar utanför ett planområde som är nödvändiga för att exploateringen inom planområdet ska fungera med avseende på vatten och avlopp. Generalplaneinvesteringar är i de flesta fall till nytta för andra delar i den allmänna VA-anläggningen.

VA-upprustning är utbyggnad av dricksvatten- och avloppssystem i områden med bristfälliga enskilda dricksvatten- eller avloppslösningar.

Budget för exploateringsinvesteringar tas separat i kommunfullmäktiges budget. Planering av exploateringsinvesteringar samordnas av fastighetskontoret eller Älvstranden Utveckling AB medan utförandet av investeringsprojekten vanligtvis brukar samordnas från trafikkontoret. Kretslopp och vatten har begränsade möjligheter att styra eller prioritera exploateringsinvesteringarna men kan lämna synpunkter som är underlag för styrning. Tidsmässigt styrs ofta exploateringsinvesteringarna av exploatörernas intresse vilket påverkas av exempelvis rådande konjunkturläge samt

planprocess.

Investeringar avfallsverksamheten

Investeringarna avser under 2016 områdena återvinning och behållare med 14,4 Mkr, avslutade deponier 5,0 Mkr samt övriga investeringar 0,5 Mkr.

Tabell: Investeringar inom VA-verksamheten

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Dricksvattenproduktion	212 006	150 000	141 800
Dricksvattendistribution	23 155	32 000	96 600
Avloppsvattenavledning	59 304	80 000	62 000
VA-upprustning	114	300	5 300
Övriga investeringar	21 114	24 000	20 800
Generalplaneinvesteringar	22 414	35 000	33 600
Egen investeringsvolym	338 107	321 300	360 100
Exploateringsinvesteringar	62 858	70 000	105 000
Total investeringsvolym	400 965	391 300	465 100

Tabell: Investeringar inom avfallsverksamheten

	Utfall 2014-12-31	Prognos 2015-12-31	Budget 2016
Återvinning och behållare	-	37 520	14 400
Avslutade deponier	-	0	5 000
Övriga investeringar	-	460	500
Total investeringsvolym	-	37 980	19 900

4.5.1 Större investeringar

Ultrafilter och utökad kapacitet på Lackarebäck

Projektet syftar till att förbättra den mikrobiologiska barriärverkan för att väsentligt minska risken för vattenburna sjukdomsutbrott. Projektet syftar också till att utöka produktionskapaciteten på vattenverket med ca 40 procent för att förbättra leveranssäkerheten i samband med allvarlig störning på distributionssystemet eller på Alelyckans vattenverk. Projektet innebär till- och utbyggnad av Lackarebäcks vattenverk där åtta nya kolfilter anläggs (detta är en komplettering av befintlig beredningsprocess) samt anläggande av ett helt nytt processteg i form av ultrafiltermembran. Ultrafilteranläggningarna beräknas vara i drift på både beredningsdel Nord och Syd vid utgången av år 2015. Därefter återstår en del projektåtgärder som samordnas med ombyggnation av befintliga kolfilter, och projektet som helhet beräknas slutföras under år 2018.

Renovering av kolfilter på Lackarebäck

De befintliga kolfiltren på Lackarebäcks vattenverk byggs om dels på grund av renoveringsbehov, och dels för att bidra till utökad produktionskapacitet på verket. Huvuddelen av arbetet utförs under år 2016 och 2017. Investeringsutgift under år 2016 bedöms uppgå till ca 20 Mkr.

Klordinoxidanläggningar på Alelyckan och Lackarebäck

De befintliga klor/klordinoxidanläggningarna på Alelyckan och Lackarebäck ersätts av nya anläggningar; en för natriumhypoklorit och en för klordinoxid på vardera vattenverket. Syftet är dels att ersätta anläggningar som nått sin förväntade tekniska

livslängd, och dels att komma bort från hanteringen av kondenserad klorgas. Natriumhypokloritanläggningen på Alelyckan är klar och har tagits i drift, medan byggnation av natriumhypokloritanläggningen på Lackarebäck har inletts under hösten 2015 med beräknad drifttagning första kvartalet 2016.

Byggnation av ny klordioxidanläggning på Alelyckan inleds i slutet av 2015, med planerad drifttagning under 2016. På Lackarebäck påbörjas byggnation av ny klordioxidanläggning under 2016. Investeringsbudgeten för år 2016 belastas med ca 15 Mkr genom klordioxidprojektet på Alelyckan, och ca 20 Mkr genom klordioxidprojektet på Lackarebäck.

Ställverk och reservkraft på Alelyckan

För att öka drift- och personsäkerheten samt klara framtida utbyggnader i produktionsanläggningen behöver elkraftanläggningen på Alelyckans vattenverk byggas om och kompletteras. En ny teknikbyggnad med två nya högspänningsställverk ska anläggas. Dessutom ska ett flertal förbättringsåtgärder genomföras som rör reservkraft, befintliga lågspänningsställverk samt styr- och övervakning. Projektet genomförs under år 2016-2018. Beräknad investeringsutgift under år 2016 är ca 15 Mkr.

Dagvatten från Slätta Damm

Pågående projekt att koppla bort Slätta Damms naturdagvatten från kombinerat ledningsnät avlastar Ryaverket med 360 000 m³ dagvatten årligen. Syftet är att bidra till målet i åtgärdsplan avloppsavledning om minskad andel tillskottsvatten till Ryaverket. Målsättningen är att så många stråk som möjligt som avleds i öppna diken. Bedömd investering ca 20 Mkr varav 10 Mkr under 2016. Projektet beräknas avslutat år 2016.

Dagvatten från Svarte Mosse

Den 26 oktober 2011 tog kommunstyrelsens investeringsberedning beslut om att utföra Svarte Mosse till en kostnad av 30 Mkr. Projektet innebär att koppla bort dagvatten från Svarte Mosses naturområde från kombinerat ledningsnät vilket avlastar Ryaverket med 570 000 m³ dagvatten årligen. Syftet är att bidra till målet i Åtgärdsplan Avloppsavledning om minskad andel tillskottsvatten till Ryaverket. Under 2014 påbörjades byggande av ledningar och öppna diken. Arbetet beräknas avslutas under 2016. Investeringen under 2016 uppgår till ca 5 Mkr.

Dagvatten från Kålltorp

Utbyggnad av ny dagvattenledning i Kålltorp planeras för att koppla bort dagvatten från ca 20 ha naturmark som nu avleds till Ryaverket. Beräknad totalkostnad för projektet är 20 Mkr. Arbetet beräknas vara avslutat under 2017. Investeringen under 2016 uppgår till ca 12 Mkr.

Renovering av Kodammarnas avloppspumpstation

Renovering görs för att säkerställa driften och minska bräddningen vid Kodammarna. Under 2016 kommer främst projektering av ombyggnaden att ske, bedömd kostnad ca 7 Mkr. Arbetet beräknas vara avslutat under 2018.

Ny huvudvattenledning vid Ullevi-Liseberg-Korsvägen

Det grova dricksvattenledningsnätet behöver förstärkas för att kunna distribuera större vattenmängder då produktionskapaciteten på vattenverken ökar. En 800 mm vattenledning som knyter ihop den grova huvudledningen vid Korsvägen med befintlig huvudledning vid Ullevi ger en avsevärd kapacitetsökning, speciellt vid de tillfällen när endast Lackarebäck är i drift. Projektet ingår i Åtgärdsplan Vatten. Projektering och utredning pågår och är komplicerad. Samordning med Västlänken blir troligtvis aktuellt varför en exakt tidplan är svår att ställa i nuläget. Kostnad och tidplan är inte fastställd ännu, men en uppskattning är ca 25 Mkr totalt, varav ca 5 Mkr utfaller under 2016.

Åtgärder på dricksvattenledning i Bassänggatan

Befintliga dricksvattenledningar, 2 stycken 800 mm-ledningar utmed Bassänggatan läcker i skarvarna och ledningarna behöver renoveras eller ersättas. Utredning och projektering pågår, åtgärder påbörjas under 2016. Totalt uppskattas kostnaden till 25 Mkr, men hur fördelningen mellan investering och planerat underhåll blir är inte klart då metod och material inte är beslutat. Under 2016 beräknas utfallet till 10 Mkr.

Dubbling av dricksvattenledning i Bulycketunneln

Befintlig 800 mm-ledning är sårbar och behöver dubblas för att säkra dricksvattenleverans till Torslanda och Öckerö. En ny dricksvattenledning i dimension 500 mm planeras från Bulyckemotet och ner i Bulycketunneln. Projektering pågår, totalkostnad är inte klar men kostnadsutfallet 2016 beräknas till ca 10 Mkr.

5 Flerårsplan 2016-2017

I anslutning till aktuell budget för 2016 redovisar Kretslopp och vatten förslag till flerårsplan för perioden 2017-2018 för förvaltningen som helhet samt för respektive verksamhetsområde. Förutom att ge ett underlag för förvaltningens långsiktiga planering utgör dessa planer också underlag för stadens kommuncentrala budgetberedning för kommande år. Den sammanlagda flerårsplanen revideras årligen i samband med budgetarbetet.

Från och med 2017 kommer nämnder och förvaltningar i Göteborgs Stad att tillämpa komponentavskrivning för sina anläggningar. Detta innebär att anläggningstillgångar som idag är av större storlek kommer att delas upp i mindre komponenter och åsättas olika avskrivningstider. Denna övergång medför också att en stor del av de åtgärder som förvaltningen idag klassificerar som planerat underhåll i framtiden sannolikt kommer att definieras som investeringar. Aktuella flerårsplaner är beräknade utan hänsyn till effekterna av komponentredovisning. Flerårsplanerna kommer att revideras när effekterna av införande av ändrad redovisningsprincip och komponentavskrivning beräknats.

5.1 Drift

Den flerårsplan som förvaltningen upprättat utgår från att förvaltningen totalt bedöms uppnå ett resultatöverskott under planperioden.

5.1.1 Förvaltningsgemensamt

I detta avsnitt redovisas budget 2016 jämte flerårsplan för planperioden 2017-2018 för den samlade förvaltningens verksamhet, baserad på schablonmässiga uppräknings- och övergripande bedömningar kring verksamhetens utveckling.

Tabell: Resultaträkning (kk)

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Taxeintäkter	1 258 535	1 329 100	1 403 600
Anläggningsavgifter	3 400	4 000	4 800
Hyror och arrenden	2 550	2 550	2 550
Bidrag	11 620	4 500	4 700
Försäljning av verksamhet	4 201	4 300	4 400
Övriga intäkter	38 400	39 400	40 200
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	42 760	42 500	42 500
Summa intäkter	1 361 466	1 426 350	1 502 750
Löner/arvoden	172 285	173 320	176 830
Sociala avgifter	69 354	76 250	73 950
Köp av huvudverksamhet	579 235	614 952	644 853
Entreprenader och köpta tjänster	160 406	167 693	183 016
Lokal o markhyror	13 299	13 608	33 515
Energi	46 912	47 932	48 834
Förbrukningsmaterial	11 438	11 535	11 637
Övrig kostnad	132 397	135 110	135 025
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	1 185 326	1 240 400	1 307 660
Planenliga avskrivningar	99 900	107 900	116 100
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	76 240	78 050	78 990
Ränteintäkter	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0
Ränta kommunskuld	70 610	79 370	88 060
Övriga räntekostnader	330	30	30
Summa finansiella kostnader	70 940	79 400	88 090
Årets resultat	5 300	-1 350	-9 100

5.1.2 VA-verksamheten

I detta avsnitt redovisas budget 2016 jämte flerårsplan för planperioden 2017-2018 för förvaltningens VA-verksamhet, baserad på schablonmässiga uppräknings- och övergripande bedömningar kring verksamhetens utveckling.

Intäkterna är baserade på en försäljning inom Göteborg om 43,6 Mm³ för 2016 och en ökning med 0,1 Mm³ per år för planperioden.

En post som ökar markant är "köp av huvudverksamhet", som avser rening av

avloppsvatten, vilket utförs av Gryaab. Kostnadsökningen beror på att de större investeringar som Gryaab genomför till stor del aktiveras.

En annan post som ökar markant under perioden är "entreprenader och köpta tjänster", vilket beror på en ökning av det planerade underhållet.

Hyran ökar under planperioden, på grund av att förvaltningen samlokaliseras i Alelyckan under 2018. Hyran i Alelyckan är högre än nuvarande hyresnivå. Flytten beräknas till kvartal ett 2018, och antas innebära dubbla hyreskostnader under en period.

Tabell: Resultaträkning (kk)

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Taxeintäkter	853 495	901 800	952 800
Anläggningsavgifter	3 400	4 000	4 800
Hyror och arrenden	1 500	1 500	1 500
Bidrag	5 900	4 100	4 300
Försäljning av verksamhet	4 201	4 300	4 400
Övriga intäkter	30 275	30 900	31 500
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	42 260	42 000	42 000
Summa intäkter	941 031	988 600	1 041 300
Löner/arvoden	155 600	158 700	161 900
Sociala avgifter	62 350	69 800	68 000
Köp av huvudverksamhet	240 000	259 300	263 200
Entreprenader och köpta tjänster	114 250	125 000	139 400
Lokal o markhyror	7 054	7 200	26 900
Energi	46 309	47 300	48 200
Förbrukningsmaterial	10 616	10 700	10 800
Övrig kostnad	131 060	132 900	132 800
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	767 239	810 800	851 200
Planenliga avskrivningar	98 300	105 800	111 900
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	75 492	71 900	78 200
Ränteintäkter	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0
Ränta kommunskuld	69 192	77 800	86 300
Övriga räntekostnader	300	0	0
Summa finansiella kostnader	69 492	77 800	86 300
Årets resultat	6 000	-5 900	-8 100

5.1.3 Avfallsverksamheten

I detta avsnitt redovisas budget 2016 jämte flerårsplan för planperioden 2017-2018 för förvaltningens avfallsverksamhet, baserad på schablonmässiga uppräknings- och övergripande bedömningar kring verksamhetens utveckling.

I budget 2016 ligger medel för sökta bidrag från staden för miljöfrämjande åtgärder. Bidragen motsvaras av lika stora kostnader, fördelade på löner och entreprenader/köpta tjänster och är därmed resultatneutrala av sin natur. För planperioden är bidragen och motsvarande kostnader satta till noll, vilket är orsaken till att lönekostnaderna och entreprenadkostnaderna går ner under perioden. I 2016 års entreprenadkostnader ligger dessutom en post för framtagande av förfrågningsunderlag för en torrrottningsanläggning. Om en sådan anläggning beslutas, kommer den att utföras av Renova, och inga kostnader beräknas hamna på avfallsverksamheten under 2017 eller 2018. En torrrottningsanläggning innebär högre kostnader för behandling av matavfall, men denna beräknas belasta verksamheten först efter planperioden.

Köp av huvudverksamhet består av kostnader för insamling, transport och behandling av avfall. Ökningen under planperioden är relaterad till ändringar av insamlingsavtal, volymer, behandlingskostnader samt antaganden om kundernas beteendemönster.

Tabell: Resultaträkning (kk)

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Taxeintäkter	405 040	427 300	450 800
Anläggningsavgifter	0	0	0
Hyror och arrenden	1 050	1 050	1 050
Bidrag	5 550	0	0
Försäljning av verksamhet	0	0	0
Övriga intäkter	3 800	3 900	4 000
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	500	500	500
Summa intäkter	415 940	432 750	456 350
Löner/arvoden	13 676	11 550	11 800
Sociala avgifter	5 740	5 100	4 700
Köp av huvudverksamhet	339 085	355 500	381 500
Entreprenader och köpta tjänster	47 002	43 200	44 000
Lokal o markhyror	5 945	6 100	6 300
Energi	474	500	500
Förbrukningsmaterial	649	660	660
Övrig kostnad	851	1 720	1 730
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	413 422	424 330	451 190
Planenliga avskrivningar	1 600	2 100	4 200
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	918	6 320	960
Ränteintäkter	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0
Ränta kommunskuld	1 418	1 570	1 760
Övriga räntekostnader	0	0	0
Summa finansiella kostnader	1 418	1 570	1 760
Årets resultat	-500	4 750	-800

5.1.4 Återbruksverksamheten

I detta avsnitt redovisas budget 2016 jämte flerårsplan för planperioden 2017-2018 för förvaltningens återbruksverksamhet, baserad på schablonmässiga uppräknings- och övergripande bedömningar kring verksamhetens utveckling.

Tabell: Resultaträkning (kk)

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Taxeintäkter	0	0	0
Anläggningsavgifter	0	0	0
Hyror och arrenden	0	0	0
Bidrag	170	400	400
Försäljning av verksamhet	0	0	0
Övriga intäkter	4 325	4 600	4 700
Reavinster	0	0	0
Investeringsverksamhet - personalkostnader	0	0	0
Summa intäkter	4 495	5 000	5 100
Löner/arvoden	3 009	3 070	3 130
Sociala avgifter	1 264	1 350	1 250
Köp av huvudverksamhet	150	152	153
Entreprenader och köpta tjänster	-846	-507	-384
Lokal o markhyror	300	308	315
Energi	129	132	134
Förbrukningsmaterial	173	175	177
Övrig kostnad	486	490	495
Reaförluster	0	0	0
Summa kostnader	4 665	5 170	5 270
Planenliga avskrivningar		0	0
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-170	-170	-170
Ränteintäkter	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0
Ränta kommunskuld	0	0	0
Övriga räntekostnader	30	30	30
Summa finansiella kostnader	30	30	30
Årets resultat	-200	-200	-200

5.2 Planerat underhåll

Kretslopp och vatten har sedan lång tid tillbaka haft en långsiktig målsättning om att gradvis öka underhållsvolymen inom VA-verksamheten för att säkerställa anläggningarnas funktionalitet och värde. Denna målsättning kvarstår men på grund av ekonomiska förutsättningar och verksamhetsanpassning kommer målet om en ökad volym ske stegvis. Dessutom påbörjas komponentavskrivning från 2017, vilket innebär att en stor del av de åtgärder som dittills betraktats som planerat underhåll, sannolikt därefter kommer att behandlas som investeringar.

Inom avfallsverksamheten förvärvades de första avfallsanläggningarna 2015. Underhållsvolymen för denna typ av anläggningar kommer att ligga på 3,0 Mkr under planperioden.

Tabell: Planerat underhåll inom VA-verksamheten

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Dricksvattenproduktion	22 000	22 000	22 000
Dricksvattendistribution	46 000	56 000	56 000
Avloppsavledning	54 000	54 000	64 000
Summa	122 000	132 000	142 000

Tabell: Planerat underhåll inom avfallsverksamheten

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Avfall	3 000	3 000	3 000
Summa	3 000	3 000	3 000

5.3 Investeringar

I denna budget redovisas, förutom investeringsbudget 2016, även plan för investeringar för åren 2017-2019.

Tabell: Investeringar inom VA-verksamheten

Mkr	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Totalt utgifter 2016-2019
Dricksvattenproduktion	141,8	160,0	175,0	170,0	646,8
Dricksvattendistribution	96,6	90,5	64,0	59,0	310,1
Avloppsvattenavledning	62,0	97,0	107,0	88,0	354,0
VA-upprustning	5,3	5,0	5,0	5,0	20,3
Övriga investeringar	20,8	19,3	19,5	17,5	77,1
Generalplaneinvesteringar	33,6	24,0	10,0	10,0	77,6
Egen investeringsvolym	360,1	395,8	380,5	349,5	1 485,9
Exploateringsinvesteringar	105,0	63,0	70,0	70,0	308,0
Total investeringsvolym	465,1	458,8	450,5	419,5	1 793,9

Indexuppräknat med 128,9 Mkr för planperioden

Tabell: Investeringar inom avfallsverksamheten

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Totalt utgifter 2016-2019
Återvinning och behållare	14,4	12,0	11,0	7,0	44,4
Avslutade deponier	5,0	8,0	55,0	0	68,0
Övriga investeringar	0,5	0	0	0	0,5
Summa	19,9	20,0	66,0	7,0	112,9

5.4 Eget kapital

Förvaltningens samlade egna kapital bedöms vara positivt under såväl budgetåret som under planperioden. För respektive verksamhetsområde bedöms dock nivån på det egna kapitalet variera. Dock kommer flerårsplanerna att revideras när effekterna av införande av ändrad redovisningsprincip och komponentavskrivning beräknats, vilket med största sannolikhet medför ett positivt eget kapital för VA-verksamheten även 2018.

Tabell: Eget kapital

(kk)	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Förvaltningen (totalt)	11 775	10 425	1 325
VA-verksamheten	6 994	1 094	-7 006
Avfallsverksamheten	3 571	8 321	7 521
Återbruksverksamheten	1 210	1 010	810

Om dokumentet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget utarbetar nämnden ett inriktningsdokument. Nämnden värderar innebörden av fullmäktiges inriktningar, uppdrag och mål. Därefter gör nämnden prioriteringar och formulering utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. Förvaltningen återkommer sedan med ett budgetförslag i balans i enlighet med inriktningsdokumentet och fullmäktiges budget.

Fullmäktigebudgeten 2016 har en annan struktur och andra mål än tidigare. Till exempel används inte längre begreppet "prioriterade mål" utan enbart "mål".

På miljöområdet pekas miljöprogrammet och klimatstrategin som lika viktiga styrdokument som budgeten. Det mest påtagliga för Kretslopp och vattennämnden är att det tidigare prioriterade målet att resurshushållningen skall öka inte längre är ett prioriterat mål. I stället anger budgeten det som en inriktning och hänvisar till de andra dokumenten. Vi uppfattar förändringen som en än tydligare styrning mot ett kretsloppsamhälle, inte en försvagning.

Nämnden ger härmed förvaltningen i uppdrag att se över hur man kan bidra till att fullmäktiges mål uppnås.

Analys av utmaningar

Barnen är vår samtid och vår framtid. Det är deras behov som ligger till grund för vår vision om att Göteborg ska vara ett kretsloppssamhälle. Vår verksamhet är en viktig del av stadens miljö- och klimatarbete. Våra verksamheter är känsliga för klimatförändringar och behöver rustas inför förändrad temperatur, regnmängd och vindförhållanden. Vi ska med hög leveranssäkerhet leverera ett gott och hälsosamt vatten. Vårt mångspråkiga och mångkulturella samhälle ställer krav på vår verksamhet i mötet med medborgarna. Kompetensförsörjningen inom verksamheten är en utmaning som måste mötas.

Arbetet med att föra samman de tidigare nämnderna och förvaltningarna både tekniskt och arbetsmässigt ska fortgå. Vi vill prioritera en välfungerande verksamhet gentemot brukarna och en god verksamhetskultur internt, där det bästa från de båda tidigare nämnderna tas tillvara.

Fullmäktiges mål

Nämnden har i uppdrag att bryta ned fullmäktiges inriktningar och mål och anpassa dem till sina verksamheter. Alla nämnder skall göra vad de kan för att bidra till måluppfyllelse till hela staden. Vissa mål har dock starkare koppling till nämndens verksamheter än andra. Vi kan dock se att nämnden kan bidra till måluppfyllelse till samtliga mål om än ytterst lite till några av målen.

En del av målen är inarbetade i vårt inriktningsdokument och anger då bara var i texten åtgärderna hittas. Vissa åtgärder kopplade till målen pågår redan i verksamheten och tas därför upp under respektive mål men inte i resten av inriktningsdokumentet. Andra åtgärder är förslag som kom upp under nämndens och förvaltningsledningens konferens i Varberg tidigare i år. Dessa förslag skall ses som exempel på åtgärder för ökad måluppfyllelse och vi önskar att förvaltningen ser över vilka som kan förverkligas i ett konkret budgetförslag 2016 och vilka som behöver längre tid eller förändringar i regelverk för att bli möjliga att genomföra.

Göteborg ska vara en jämlik stad.

Skillnaderna i livsvillkor och hälsa ska minska. I Göteborg ska jämlikhetsarbetet leda till att alla barn har en bra start i livet och genom skolåren samt en gynnsam fysisk miljö. Alla ska ges förutsättningar för arbete och hälsofrämjande och hållbara miljöer.

Se avsnitten "vatten" om friskt vatten till alla och "brukarnas behov är vägledande" samt "materialflöden" om avfallshantering.

Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling.

Staden ska sträva efter att alla invånare ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Arbetet ska fokusera såväl på staden som arbetsplats som på mötet med invånare.

Se skrivningen om mänskliga rättigheter under "vatten".

Den strukturella könsdiskrimineringen ska motverkas.

Stadens verksamheter ska konsekvent applicera en analys av könsdiskrimineringen och implementera strategier och konkreta åtgärder.

Se "personal". Våra verksamheter präglas av yrken som tidigare varit klart mansdominerade. Detta ger speciella utmaningar. Våra verksamheter skall vara uppmärksamma på normer i all kommunikation och vi skall även vara vaksamma på om det finns ett mönster i att t.ex. våra fakturor av hävd skickas till männen i hushåll.

Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka.

Stadens arbete ska inriktas på att möjliggöra deltagande och inflytande för grupper som vanligtvis inte är aktiva i beslutsprocesser.

Våra verksamheter är långsiktiga och ofta undandömda. Medborgarna tänker sällan på vatten och avlopp förutom när det är problem. Avfallsinsamlingen har många åsikter om även när det inte är vårt ansvar: som förpackningar eller insamling fastighetsägaren ordnar i flerfamiljshus. När kommunerna nu troligtvis får ta över ansvaret för förpackningsinsamlingen är det viktigt att vi har en god dialog med medborgarna. Extra ansträngningar skall göras för att lyssna på grupper som vanligtvis inte gör sig hörda. Samma sak gäller klimatutmaningen och ökande dagvattenmängder.

Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras.

Staden ska arbeta för bättre tillgänglighet, sysselsättning och ett inkluderande förhållningssätt.

Vi skall se till att våra insamlingssystem är lätta att använda. Vi skall även bevaka utvecklingen av t.ex. engreppsblendare och duschar.

Skolan ska i ökad omfattning kompensera för elevers olika förutsättningar på såväl elevnivå som skolnivå.

Skolan ska vara en plats där barn med olika bakgrund kan mötas. Hela staden ska ta ansvar för mottagandet av nyanlända och skillnaden mellan andelen nyanlända i skolorna ska minska. Alla elever ska ges förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat och de skolor som har lägst kunskapsresultat ska öka mest.

Förvaltningen erbjuder intresserade ungdomar i Hjällboskolan möjlighet till extra utveckling och stöd i matematik och naturvetenskap. Genom vårt eget skolmaterial och Renovas miljöskola bidrar vi till miljöundervisningen.

Äldres livsvillkor ska förbättras.

Livsvillkoren förbättras genom att äldres självbestämmande stärks och att hälsoskillnaderna utjämnas.

Vi skall se till att våra insamlingssystem är lätta att använda. Vi skall även bevaka utvecklingen av t.ex. engreppsblendare och duschar. Fler offentliga vattenkranar möjliggör ökad utevistelse och aktivitet för alla, även äldre.

Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp.

2020 ska utsläppen av koldioxid i Göteborg från icke handlande sektorn ha minskat med minst 40 procent jämfört med 1990. 2035 ska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser vara maximalt 3,5 koldioxidekvivalenter per invånare.

Detta är en kärnverksamhet för nämnden. Se hela inriktningsdokumentet. Det starka sambandet mellan konsumtion och miljöbelastning gör att en ansevärd del av våra kommunikationsinsatser och beteendepåverkan måste riktas till dem som har störst ekologiska fotavtryck.

Vi vill att förvaltningen se över möjligheten att utvinna energi ur våra ledningssystem och producera solceller på våra tak.

Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre.

Det ökande bostadsbyggandet ska bättre styras mot de behov som finns. Fler små hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster. Det långsiktiga målet är att ha en bostadsmarknad i balans där det finns rörlighet och möjlighet att flytta.

Här fyller nämnden en nyckelroll. Vår ambition är att vi skall vara tillräckligt tidiga in i processerna att vi undviker att sinka bostadsbyggandet i staden samtidigt som vi i varje byggprojekt hittar optimala insamlings- och VA-lösningar.

Det hållbara resandet ska öka.

Biltrafiken ska minska och tillgängligheten för gående och cyklister ska öka liksom resandet med kollektivtrafik. Stadsrummet ska användas effektivt utifrån rättvis och hälsoskäl. Trafikens negativa påverkan på hälsa, klimat och miljö ska minska.

Dagvattendomen omöjliggjorde vår ambition att skapa incitament för lägre trafiknivåer med hjälp av taxan. Vi skall dock fortsätta komma in tidigt i processerna så att stadsrummet används effektivt även ur ett dagvatten- och ledningsperspektiv.

Fler offentliga vattenkranar, gärna i anslutning till de pumpstationer för cyklar staden bygger, ökar förutsättningarna för att förverkliga stadens cykelambitioner. Genom att inrätta fler kretsloppsparkar och stödja cykelkök i alla stadsdelar ökar möjligheten till cykling.

Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka.

Unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning är överrepresenterade bland långvarigt arbetslösa och behöver särskilda insatser. Arbetet ska fokuseras på att skapa förut sättningar för arbete till arbetslösa föräldrar och unga.

Se avsnitten "personal" om vårt interna arbete och "brukarnas behov är vägledande" om arbete med föreningar och beteendearbete. På kretsloppsparken bereds arbete till långtidsarbetslösa. Vi vill se fler kretsloppsparkar och cykelkök i Göteborg.

Samverkan för fler hållbara innovationer och jobbtillväxt ska öka.

Göteborg ska vara en hållbar innovationsstad som i samverkan med näringsliv och akademi präglas av ett starkt företagsklimat och ökad sysselsättning.

Nämndens verksamheter skall bidra till forskning och utveckling inom VA och avfall. Det kan skapa nya jobb i kommunen och bidra till en bättre värld. Vi vill samverka med kulturnämnden för att skapa möjlighet att låna verktyg på några av stadens bibliotek.

Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka.

Staden ska vara en hållbar turist och evenemangstad med fler öppna arrangemang.

Nämndens verksamheter kan samverka med övriga delar av staden för att få fler publika vattenkranar och en bra avfallshantering möjliggör fler öppna arrangemang. Vi kan också bidra till att gynna friluftslivet och cyklandet med dricksvatten, toaletter, duschar och avfallshantering i anslutning till friluftsområden och lämpliga tältplatser.

Tillgängligheten till kultur ska öka.

Fler ska bli delaktiga i stadens kulturliv, särskilt fokus ska ligga på barn, unga och äldre. Antalet kulturutövare ska öka.

Nämndens verksamheter kan främst bidra på samma sätt som för målet att "Göteborgarnas möjlighet att turista i sin egen stad ska öka". Vi har även viss möjlighet att bidra genom att ta ansvar för våra byggnader, såsom vattentorn, vilka är en del av stadsbilden samt genom aktiviteter mot ungdomar, såsom sopkonserter. Vår kretsloppspark bidrar i viss mån till kulturutövarers möjligheter att anskaffa rekvisita. En engångsinsats kommer att göras när vi samlar verksamheten i Alelyckan: vi följer enprocentsregeln, att en procent av budgeten för byggnationen avsätts till konstnärlig utsmyckning.

Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt löneskillnader inom samma intervall i arbetsvärderingssystemet BAS. Se stycket "personal".

Göteborg ska öka andelen hållbara upphandlingar.

Hållbara upphandlingar skapar förutsättningar för jobb, minskar skillnader i livsvillkor och bidrar till en bättre miljö.

Se stycket "ekonomi och taxor".

Brukarnas behov är vägledande

För att kunna utforma en mer behovsanpassad verksamhet, vill nämnden ha återkoppling hur brukarna uppfattar vår verksamhet utifrån de tre dimensionerna. Hur miljöriktig verksamheten är, hur nöjda brukarna är med verksamheten i deras vardag och hur prisvärda våra tjänster uppfattas vara är tre viktiga områden förvaltningen ska undersöka, analysera och föreslå åtgärder utifrån.

Vår ambition är att våra användare ska lägga rätt sak på rätt plats. Detta gäller för brukarna av både va- och avfallssystem. För att uppnå detta krävs att vi i vår information är tydliga och anpassade till flera informationskanaler. Vi måste samverka med andra, t.ex. föreningslivet och i uppsökande verksamhet för att nå fram och vara medvetna om att många har rent praktiska svårigheter att läsa våra budskap.

Informationen måste kunna hjälpa göteborgarna att se vilka konsekvenser deras konsumtionsmönster och beteenden får och hur detta påverkar möjligheten för att uppnå ett kretsloppssamhälle. Då miljöbelastning hänger samman med konsumtion och inkomst skall en del av kommunikationen speciellt riktas till grupper med stora ekologiska fotavtryck.

Kommunikationen ska bidra till att skapa tillit till dricksvattnet, förvaltningens verksamheter, god service och ett genuint engagemang för ett hållbart samhälle. Aktiviteterna ska även bidra till att öka medvetenheten om klimatförändringarnas effekter och underlätta så brukarna kan nyttja våra system på bästa hållbara sätt. Aktiv och proaktiv information ska kommuniceras till allmänhet, brukare och media vid planering av större projekt, risksituationer och tillfälliga händelser.

Förvaltningens hemsida bör skapas så att brukarna snabbt ska kunna ta till sig information om driftstörningar och information om våra verksamheter. Vi bör även ha pedagogiskt material om kretsloppssamhället och våra verksamheter som är användbart för skolungdomar.

Förvaltningen ska ha ett barnperspektiv i kommunikationen av verksamheten, i allt från information på arbetsvagnar till projekt som Titthålet. Förvaltningen ska aktivt bidra till att förskolebarn och skolungdomar engagerar sig i kretsloppssamhället. Exempelvis genom att lämna skolinformation, hjälpa barn lära sig kompostera och att erbjuda verksamhetsbesök.

Förvaltningen ska aktivt arbeta för att få rökare mer miljömedvetna i syfte att minska nedskräpningen med fimpas.

Den nya nämnden och förvaltningen behöver tydliggöra sin nya roll gentemot brukarna.

Samverkan

Ett kretsloppssamhälle kräver långsiktiga planeringsförutsättningar och samsyn. Ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv ska användas för att påverka och ta tillvara nya rön och kunskaper. Samverkan med de akademiska institutionerna som arbetar för att vidga kunskapen om vatten- och avfallsfrågor ska utvecklas. Vi är en stor aktör i Sverige och ska ta ett större ansvar för att utveckla våra verksamhetsområden.

Nämnden har varit processägare för det tidigare prioriterade målet "Resurshushållningen ska öka" och har skapat samverkan kring det. I budget 2016 finns inte längre målet kvar. I stället pekas tydligt på miljöprogrammet där målet finns med och klimatstrategiska programmet. Nämnden är beredd att axla samma ansvar som processägare som tidigare. Nämnden ska även vara särskilt aktiv i processarbetet om fullmäktiges mål om minskad klimatpåverkan och genomförandet av miljöprogrammet och klimatstrategin.

Göteborg ska utveckla det regionala samarbetet vad gäller råvattenförsörjning, trygghet i vattendistribution och kompetensutveckling.

Samverkan och kompetens ska prägla både nämndens och förvaltningens arbete och kommunikation kring gemensamma projekt.

Nämnden och förvaltningen ska sträva efter att komma in tidigt i stadens infrastruktursplanering och med sin kompetens bidra till att stadsplaneringen främjar utvecklingen till ett kretsloppssamhälle. Detta kan ske genom effektivare planering, bättre tekniska lösningar, bättre dagvattenhantering och minskad störningskänslighet.

Förvaltningen ska delta i att utveckla uppströmsarbetet för att få bort farliga ämnen innan de hamnar i vatten, vilket även ger minskad belastning i Ryaverket och effektivare rening.

Materialflöden

Vår ambition är att utveckla Göteborg till ett kretsloppssamhälle. Under denna resa ska vi fokusera på de mest miljöbelastande delarna i våra verksamheter, såsom farligt avfall. Vi ska minska avfallsmängderna, flytta behandlingen till allt högre steg i avfallstrappan och minska deponimängderna. För att uppnå visionen ser vi fördelar i att våra aktiviteter samordnas med de övriga kommunerna i GR. Förvaltningen har därför ett fortsatt uppdrag att delta i arbetet med att verkställa den regionala avfallsplanen.

För att nå visionen måste det även vara enkelt för våra brukare att göra rätt. Därför strävar vi mot att kunna erbjuda hushållsnära materialinsamling. Vi vill dessutom att detta ska ske till en rimlig kostnad och med så små störningar som möjligt. Vår strävan mot att kommunen får ansvar för förpackningsinsamlingen från hushållen, som nu är under utredning, hänger samman med att detta förbättrar våra möjligheter att samordna insamling av många fraktioner hos hushållen. En sådan samordning kommer att hålla nere såväl

kostnader för transportarbetet som störningarna i människors boendemiljö. Det finns i detta en tydlig koppling till mål om såväl klimat och resurshushållning som biologisk mångfald och barnens fysiska miljö.

Med den viktsbaserade taxan införd i Göteborg behöver vi öka kapaciteten för att ta emot utsorterat avfall. Särskilt viktigt är att Högsbo återvinningscentral avlastas.

- Vi ger därför förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för en ny Kretsloppspark i Södra Göteborg. Förvaltningen bör snarast höra sig för med olika samarbetspartners, bland annat FTI men även med SDN för att kunna skapa arbetstillfällen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden. Second-handföretag kan främja återanvändandet.

- Förvaltningen får även i uppdrag att se till att återvinningsplatserna fungerar och i samråd med miljöförvaltningen vidta lämpliga åtgärder om så ej är fallet.

- Nämnden vill att förvaltningen utvecklar mätetal och värderingsverktyg för resurshushållningen så att graden av målpuppfyllelse kan följas.

Göteborg har för avsikt att den biologiska behandlingen av hushållens matavfall ska öka. Avsikten med andelsökningen är att sluta kretsloppen mellan stad och omland och samtidigt öka produktionen av biobränslen. Detta får emellertid inte ske på bekostnad av vi får en ökad belastning av gödande ämnen i reningsverk och till vattendrag. Återförande av material har en högre prioritet än tillvaratagandet av energi enligt avfallstrappan, även om det senare steget kan vara mer ekonomiskt lönsamt ur vissa perspektiv. Nämnden för Kretslopp och vatten har en uttalad ambition om att mängden biogas som produceras måste öka. Det är högst önskvärt ifall detta även kan ske genom ökad produktivitet så att mängden biogas ökar i förhållande till mängden utsorterat matavfall. Rötning av rejekt förefaller vara en lovande process för att uppnå detta. Önskvärt är även ifall vi genom Renova kan samutnyttja en sådan anläggning med t.ex. Borås. Renovas bilar som lämnat slurry till Borås går i dagsläget tomma tillbaka till Göteborg. Det borde därför finnas en både miljömässig som ekonomisk potential för en sådan utveckling.

En viktig förebyggande uppgift är att förvaltningen i byggplaner särskilt bevakar miljöanpassningen av nya bostäder. Korrekta barnsäkra utrymmen och tillgänglighet skall finnas för omhändertagande av grovsopor och hushållsavfall samt en planering för tillvaratagande av förpackningar och farligt avfall. Tillämpning av ny teknik som kan minska störningarna, öka sorteringsgraden och främja miljö- och klimatnyttan i samband med nybyggnation bör också bevakas. Vi vill även att förvaltningen går vidare och löser eventuella problem så att utrymmen tillskapas på varje återvinningscentral där brukbara möbler kan ställas och hämtas utan extra kostnad. Insamlingen av farligt avfall bör vidareutvecklas så att fasta- och mobila stationer kompletterar varandra i syfte att öka insamlingen. Vi eftersträvar även effektivare transporter men anser inte att får ske med risk för försämrade sanitet, nämnden är skeptisk till generell 14 dagars hämtning av matavfall.

Minikretsloppsparkar med bemanning i bostadsområden är ett koncept som bör beaktas i tätbyggda områden.

- Förvaltningen får i uppdrag att ta fram förslag på hur vi kan öka utsorteringen i flerbostadshus med hjälp av de ekonomiska incitament som finns i avfallstaxan.

Kontoret bör även följa upp utvecklingen av farligt avfall med mätetal om såväl insamlingsvolym som kostnader.

En viktig del i arbetet med att minska mängden fossila bränslen och sluta kretsloppen är att öka mängden biologiskt avfall som kan användas för rötning. Detta kan t ex ske genom att i högre grad nyttiggöra matavfallet till rötning eller genom att ta tillvara potentialen som finns i annat organiskt avfall. I detta arbete är det särskilt viktigt att samverkan sker med grannkommuner och andra intressenter.

- Förvaltningen ska se över vilka möjligheter som finns för att öka mängden producerad biogas från avfall.

Vi vill rikta ett särskilt fokus på insamlingen av elektronikavfall. Här har stora framsteg skett men trots detta har vi en bit kvar. Det måste bli enklare för göteborgarna att lämna ifrån sig sådana produkter och därför måste den hushållsnära insamlingen utvecklas. Förvaltningen bör arbeta vidare med att söka samarbete med aktörer som handeln och hyresvärdar för att ta omhand elektronikavfall såsom glödlampor. Vi vill att

handelns ansvar tydliggörs beträffande insamlingen. Samlaren eller andra system bör finnas i alla större affärer som säljer sådana produkter.

- Förvaltningen får i uppdrag att analysera situationen med elektronikskräp som uttjänta mobiler och återkomma med förslag ur vi kan förbättra insamlingen.

Vi ser beträffande elektronikavfall även ett problem i containrar med blandat avfall. Det är billigt i förhållande till andra insamlingsalternativ men är inte så lyckat miljömässigt.

Förvaltningen bör se över detta både med fokus på hur vi får renare fraktioner i containrar och då så inte är möjligt se över så att taxan är rimligt utifrån ett miljöstyrningsperspektiv.

Vatten

Stadens budget präglas av en strävan "att fullt ut omsätta FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, funktionshinder, barn och kvinnokonventionerna i praktisk handling för alla invånare". Vatten är en mänsklig rättighet och Kretslopp och vattennämnden är därmed den nämnd som i störst kvantiteter och under störst del av livet tillgodoser medborgarnas mänskliga rättigheter. För att synliggöra vatten som en mänsklig rättighet skall fler offentliga vattenkranar anläggas. En rimlig målbild är 1 per 1000 invånare.

Förvaltningen ska leverera ett säkert, gott och hälsosamt dricksvatten. Klimatförändringarna förstärker redan kända risker för vattenproduktionen och skapar nya. Där det är lämpligt ska förvaltningen delta i arbete som syftar till att klarlägga klimatberoende risker för råvattenkvaliteten och effekter för dricksvattenproduktionen och föreslå nämnden åtgärder utifrån dessa. Stor fokus ska läggas på genomförandet av det omfattande investeringsprogram som beslutats av staden på området dricksvattenproduktion. Förvaltningen ska för långsiktigheten delta i arbetet med att säkerställa alternativa vattentäkter, t ex Mjörn.

Hög säkerhet innebär också att upptäckta fel ska åtgärdas så snabbt det är möjligt. Förvaltningen ska fortsätta arbeta med utformningen av ett långsiktigt hållbart system för tjänstgöring utanför ordinarie arbetstid. Beredskapen att hantera vattenläckor ska vara god.

Vattnet är en livsviktig tillgång som ska vara säker från yttre påverkan, även från människan. Arbetet med skalskydd och säkerhetsåtgärder ska fortsätta.

Fullmäktiges budget pekar ut att åtgärder för att få bort ovälkomna ämnen ska förstärkas. För att nå de kvalitetsnivåer på slam och rötresten som kan accepteras så ska åtgärderna för att få bort ovälkomna ämnen förstärkas. Förvaltningen ska verka för att minska förorenade flöden från vägar och industrimark och i möjligaste mån styra bort dessa från hushållens avloppsflöden.

Klimatförändringarna har genom ökade och mer varierade regnmängder inneburit en hårdare belastning på rörnätet och resulterat i många källaröversvämningar och bräddningstillfällen. Därför ska arbetet med att förstärka rörnätet fortsätta. För att undvika stora kostnader under en kort period, ska förvaltningen planera för ökat behov av förnyelse i 60- och 70-talsområdena.

Arbetet med att förstärka skyddet mot mikrobiologiska smittrisker ska fortsätta. Investeringen i ultrafilteranläggningen vid Lackarebäck och UV-ljus på Alelyckan är prioriterade projekt för staden. På sikt ska även ultrafilter byggas på Alelyckan.

Vattenförbrukningen ska ske på ett ekologiskt hållbart sätt. Förvaltningen ska säkra att verksamheten sker med minsta möjliga klimat- och miljöpåverkan. Vid byggnation, inköp, transporter, material- och utrustningsinköp, bränsleval, lokalanvändning mm ska detta uppmärksammas. Då elförbrukningen i verksamheten är hög, är arbetet med el- effektivisering prioriterad och den plan som gjorts ska följas upp och återrapporteras till nämnden.

Arbetet med läcksökning kräver beredskap och ett aktivt vidareutbildningsarbete, då läckaget medför stora ekonomiska och ekologiska konsekvenser med ökande energikostnader. Den begränsade produktionskapaciteten blir i detta sammanhang en riskfaktor i en växande stad.

Förvaltningen ska tillsammans med Gryaab arbeta för att få bort föroreningar som tungmetaller, petroleumrester och andra ovälkomna ämnen från avloppsvattnet. Ett viktigt syfte med detta är att ytterligare höja kvalitén på avloppsslammet så vi på sikt kan sluta kretsloppet genom att återföra slammet till jordbruksmark.

Personal

Medarbetarnas kunskap och engagemang är förvaltningens viktigaste tillgång. Förvaltningen ska vara en lärande organisation för att ta vara på olika erfarenheter och för att snabbt kunna sprida och tillämpa ny kunskap. Förvaltningen ska utveckla medarbetarnas möjligheter att ta eget ansvar och ledarnas arbete med metodutveckling. Förvaltningen ska arbeta långsiktigt med ledarförsörjning på alla nivåer. Då flera av förvaltningens verksamheter är av strategisk art för samhället, ska förvaltningen arbeta med att ha och utveckla nyckelkompetenser inom områdena.

Rekrytering av framtidens personal är en av nyckelfrågorna för förvaltningen. Förvaltningen bör genom marknadsföring, nätverk och andra informationskanaler visa upp den goda arbetsplats som verksamheten utgör. Förvaltningen ska arbeta långsiktigt med rekrytering och fortsatt aktivt väcka intresse för området bland skolungdomar och högskolestuderande. Förvaltningen ska delta i kommunens sommarjobsatsningar och yrkespraktiksamverkan.

Förvaltningen ska redovisa åtgärder för att öka medvetenheten hos personal och entreprenörer om säkerhetsrutinerna och det egna ansvaret för att god säkerhet upprätthålls i arbetet.

Förvaltningen ska ha ett aktivt jämställdhetsarbete. Både kvinnor och män ska kunna ta ansvar för familjen vid föräldraledighet och föräldraledighet ska ses som en merit. Andelen jämställdhetssäkrade verksamheter inom förvaltningen ska öka. Oskäligen löneskillnader mellan kvinnor och män ska inte förekomma.

Förvaltningen verkar i en dynamisk stad som är en del i ett större sammanhang. . Därför ska integrationen, såsom den uttrycks i styrkortet för integration, öka. För förvaltningen är det främst medarbetardelen av styrkortet, med inkluderande förhållningssätt och rekrytering, samt processdelen med aktivt arbete för inkluderande förhållningssätt som är prioriterat. Samtidigt ska andelen födda utanför Norden på chefsnivå öka. För yrken med medborgardialog är goda språkkunskaper på andra språk än svenska som är vanliga i vår stad en viktig merit.

Stadens mål om tidigt förebyggande och rehabiliterande insatser för vuxna med missbruksproblem kräver preventivt arbete och erbjudande om stöd för anställda som skulle hamna i missbruk. Förvaltningen ska även lyfta fram lärdomar från Kretsloppsparken med ett socialt ansvar vid anställningar och återkomma till nämnden med en analys av detta inför planeringen av den nya kretsloppsparken.

Både nämndens ledamöter och de anställda i förvaltningen ska bidra till fullmäktiges mål och strategiska inriktningar om ekologisk hållbarhet. Biltrafiken ska minska till förmån för resande med kollektivtrafik och cykel, förbrukningen av fossila bränslen ska minska och matinköp ska så gott det går anpassas efter fullmäktiges uppdrag om miljömåltider. Vi ska erbjuda alla anställda heltidstjänster.

Ekonomi och taxor

I det fortsatta arbetet med taxejusteringar gäller som övergripande mål att taxorna skall täcka nödvändiga kostnader för såväl vatten- som avfallshanteringen. Vi anser vidare att taxorna ska utformas så de fungerar som ett ekonomiskt incitament till ett miljöriktigt beteende, de ska uppmuntra till sparsamhet, sortering och hållbart resursutnyttjande. Taxornas nivå ska anpassas till vårt långsiktiga budgetutrymme så tvära kast från ett år till ett annat undviks. Underlaget för taxorna måste grundas på kostnader och ekonomiska avgränsningar som är allmänt vedertagna och främjar det långsiktiga förnyelsearbetet.

För att säkerställa att fullmäktige får rätt beslutsunderlag anser nämnden att förslaget till tak för taxehöjning skall nämndbehandlas innan det skickas till fullmäktige för beslut. Om fullmäktige vill ge nämnden bästa förutsättningar för att bidra till fullmäktiges mål avstår fullmäktige att klubba ett tak samtidigt som budgeten fastställs i juni. Det mest effektiva är att fullmäktige beslutar om mål i juni och nämnden får utarbeta ett förslag till budget och taxor för att nå dessa mål och fullmäktige sedan beslutar om taxorna under hösten.

Alla brukare av våra vatten- och avfallstjänster ska debiteras, oavsett syftet med deras verksamhet.

Oavsett hur de nya uppgifterna kommer att se ut för kommunen är det viktigt att återvinningsplatser och övriga insamlingssystem fungerar bra eftersom vi annars riskerar att avfallet hamnar på fel plats och att nedskräpningen ökar. Nämnden ska ges fortlöpande information om utvecklingen.

Nämndens ambition är att nämndens skuld till brukarna av avfallsverksamheten ska ligga på en nivå mellan 15 – 20 miljoner kronor.

- Förvaltningen får i uppdrag att i samverkan med Gryaab ta fram ett förslag till nämnden om vilken nivå på skuld till brukarna som den samlade va-verksamheten i Göteborg bör ha. Detta förslag bör utgå från en bedömning hur de finansiella riskerna för va-verksamheterna fördelas mellan skuld till brukarna, försäkringar, kommunen och staten.

En utmaning i vår samverkan är att uppnå full täckningsgrad i exploateringar över tid. Vad som är förenligt med förutsättningen om nödvändiga kostnader måste beaktas. En transparent planering och uppföljning är en förutsättning för ett förtroendefullt samarbete. Genom tydliga prioriteringar ska förvaltningen redovisa konsekvenserna av olika insatser. Kommunikation med övriga intressenter måste utmynna i en gemensam bild om vad som är de ekonomiska förutsättningarna för va-verksamheten.

- Vi vill att förvaltningen ser över om taxorna för sopsugsanläggningar är tillräckligt miljöstyrande och om det utsorterade avfallet håller tillräckligt hög kvalitet.
- Ur ett hela-staden-perspektiv är vi oroade över att Renova Miljö AB förlorar upphandlingen av avfall i kommuner runt Göteborg. Renova kan inte utöka sitt verksamhetsområde och därmed är risken stor att Göteborgs Stad som majoritetsägare i Renova drabbas av förluster. Vi vill att förvaltningen utreder vad som krävs för att kunna direkttilldela insamlingsuppdraget alternativt konsekvenserna av att ta över insamlingen i egen regi.

Nämndens arbete och uppföljning

Nämnden ska fortsätta att utveckla sitt eget kvalitetsarbete och förvaltningen ska stödja detta genom rapportering med kvalitativa konsekvensanalyser utifrån uppmätta resultat, utveckling av mötesformer och stöd för kunskapsutveckling vid sammanträden och studiebesök. Internationella, nationella och regionala utblickar ska underlättas i samband med presentationer och föredragningar. Nämndens och presidets kallelser, anteckningar och protokoll ska i möjligaste mål publiceras på stadens hemsida.

För att underlätta nämndens översyn av planerade projekt, ska samtliga projekt som förvaltningen planerar att föreslå nämnden redovisas en gång per halvår.

Arbetet med nämndens inriktningsbeslut ska ske i dialog. Inför beslutet om budget ska förvaltningen redovisa hur inriktningsdokumentet har arbetats in. Inför nästa års beslut om inriktningsdokument och budgetarbete ska förvaltningen redovisa arbetet med det då innevarande årets inriktningsdokument. Grundprincipen är att uppnådda resultat ska ligga till grund för analys och slutsatser av genomförda och planerade åtgärder.